

งานข่าว

: หลักการและเทคนิค

The News : Principles & Techniques

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ

งานข่าว

: หลักการและเทคนิค

The News : Principles & Techniques

รองศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ

วิทยาลัยนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

งานข่าว : หลักการและเทคนิค

The News : Principles and Techniques

ผู้เขียน : รองศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ

พิมพ์ครั้งที่ 1 : เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 (100 เล่ม)
โดย สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พิมพ์ครั้งที่ 2 : เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 (500 เล่ม)
โดย เดอะคิงพริ้นท์ติ้ง
ราคา : 365 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2539

และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

โดย รศ.สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ ห้ามมิให้บุคคลใดคัดลอกหรือดัดแปลงข้อความหนังสือเล่มนี้
หากผู้ใดละเมิด ไม่ว่าจะการลอกเลียนหรือนำส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ไปใช้ดัดแปลง
โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายบัญญัติไว้สูงสุด

วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โทร.065-942-3638 เว็บไซต์ : www.cca.ssru.ac.th/th

เลขที่ 111/3 หมู่ 2 ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

Address 111/3 Moo 2, Khlaung Yong, Nakhon Pathom 73170

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ

070.43 ส 855 ง

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ

งานข่าว : หลักการและเทคนิค - กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2565, 528 หน้า

1. วารสารศาสตร์ 2. ข่าว 3. การสื่อข่าว

ISBN 978-974-421-911-4

จัดทำโดย

สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนนอุ่งนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กทม. 10300

โทรศัพท์ 0-2160-1134 ถึง 5 โทรสาร 0-2160-1135

ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขาสาธาณะทียว โทร.0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

ออกแบบรูปเล่ม

พิสพงษ์ ศรีประเสริฐ (Line ID : @toystation9)

ท่านที่ประสงค์สั่งซื้อหนังสือเล่มนี้เป็นจำนวนมาก ติดต่อได้ที่ วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มรท.สวนสุนันทา
หรือ ผู้จัดทำ หรือ สอบถามโทร. 086-308-2444 (คุณพิสพงษ์)

คำนำ

หนังสือ *งานข่าว : หลักการและเทคนิค (The News : Principles and Techniques)* เล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2561 สำหรับเป็นสื่อการเรียนการสอนนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และผู้สนใจงานข่าว เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ‘ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานข่าว’ ตอนที่ 2 ‘กระบวนการของงานข่าว’ และตอนที่ 3 ‘นักข่าว เสรีภาพ จริยธรรม และแนวโน้ม’ ประกอบด้วยเนื้อหา 14 บท ได้แก่ ประวัติของงานข่าว, พัฒนาการของงานข่าวในสังคมไทยยุคสมบูรณาญาสิทธิราช และยุคประชาธิปไตย, ทฤษฎีพื้นฐานงานข่าว, ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความจริงกับงานข่าว, หลักการสื่อข่าวและการรายงานข่าว, เทคนิคการหาข่าวประเภทต่างๆ, เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว, หลักการเขียนข่าว, ภาษาในงานข่าว, นักข่าว เสรีภาพ และจริยธรรม, เทคนิคงานข่าวสื่อดิจิทัล, และวารสารศาสตร์เชิงข้อมูลเพื่องานข่าว

ผู้เขียนได้ค้นคว้าข้อมูลทั้งจากเอกสารวิชาการ และเอกสารวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพด้านข่าวเป็นจำนวนมาก ผนวกกับประสบการณ์ของผู้เขียนที่เคยเป็นนักข่าวร่วม 10 ปี นำมาประกอบการเรียบเรียง จึงมีเทคนิคทางวิชาชีพข่าวอยู่มาก หวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาวิชาข่าว จนสามารถนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติงานข่าว ทันกับยุคสมัยตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งศตวรรษที่ 21

การจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 นี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ **ศาสตราจารย์ ดร. พิศรอรอง งามสุต** คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ **คุณขวรงค์ ลิ้มบัพัทมปาณี** ประธานสภาการสื่อสารมวลชนแห่งชาติ ที่กรุณาเขียนคำนิยมหนังสือเล่มนี้ นับเป็นเกียรติประวัติทางวิชาการอย่างสูง และขอขอบคุณ คุณพัสพงค์ ศรีประเสริฐ (โปรดิวเซอร์อาวุโส สำนักข่าวไทย อสมท ศิษย์เก่า และอาจารย์พิเศษสาขาวารสารศาสตร์) ที่ออกแบบรูปเล่มให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยาธิฐ
เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

คำนิยม

ในยุคสมัยปัจจุบันที่มีข้อมูลเท็จ ข่าวลือ หรือเนื้อหาที่บิดเบือน (disinformation) ได้เข้ามาครอบครองพื้นที่การสื่อสารของมนุษย์ อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน หลักการทางวารสารศาสตร์และกระบวนการทำข่าวให้มีคุณภาพจึงมีความสำคัญมาก ไม่ใช่เพียงในแง่ความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพของนักข่าวเท่านั้น แต่เป็นในแง่การสร้างเสถียรภาพให้พลเมืองได้ยึดเหนี่ยวและพึ่งพิง ท่ามกลางข้อมูลข่าวสารที่ท่วมท้น ความเท็จ ความลวง อคติ และเจตนาร้ายที่แฝงฝังมากับข่าวสารด้วย

หนังสือ *งานข่าว : หลักการและเทคนิค (The News : Principles and Techniques)* ที่อยู่ในมือของท่านขณะนี้ เป็นผลงานชิ้นเอก (masterpiece) ชิ้นหนึ่งของวงการนิเทศศาสตร์ โดยเฉพาะในสาขาวารสารศาสตร์ที่มีการผลิตตำราไม่มากนัก เมื่อเทียบกับสาขาอื่นๆ ทางการศึกษา ผู้เขียน คือ **รองศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ** ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง เพื่อนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งประวัติศาสตร์ และปรัชญาพื้นฐานของ “ข่าว” กระบวนการทำข่าว ลักษณะเฉพาะของข่าว และการทำข่าวแต่ละประเภท ไปจนถึงการใช้ภาษา และเทคนิคต่างๆ ในการทำและเขียนข่าว และที่น่าสนใจมากที่สอดแทรกคือ **ประเด็นความรับผิดชอบ และจริยธรรมของนักข่าว** ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของข่าวจากอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัล

หนังสือเล่มนี้ น่าจะเป็นหนึ่งในหนังสือคลาสสิกของตำราด้านวารสารศาสตร์ ที่นิสิตนักศึกษาด้านนี้จำเป็นต้องมี และได้อ่าน เพื่อจะได้เป็นนักข่าวที่ภาคภูมิใจทั้งปัญญา ทักษะ และสำนึกต่อสังคมต่อไป

ด้วยความชื่นชมและนับถือยิ่ง

ปิรณ งามสุด

ศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย งามสุด

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนิยม

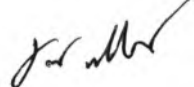
หนังสือ งานข่าว : หลักการและเทคนิค (The News : Principles and Techniques) ที่เขียนและเรียบเรียงโดย รองศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ เล่มนี้ นับเป็นตำราทางวารสารศาสตร์ที่สมบูรณ์ที่สุด เท่าที่จะหาได้ในยุคสมัยที่นิยมของคำว่า “งานข่าว” ถูกนำมาพูดถึงและให้ความสำคัญน้อยลงเรื่อยๆ เพราะการทำงานข่าวในปัจจุบัน มักถูกกลบด้วยคำว่า “สร้างสรรค์เนื้อหา” ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวางกว่า แต่มีนัยยะทางวิชาชีพที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

ในยุคที่สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจกันไปในสิ่งคว่ว่า “ใครๆ ก็เป็นนักข่าวได้” ซึ่งหากจะพูดให้ถูกต้องก็คือ “ใครๆ ก็สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองในโซเชียลมีเดียได้” เพราะการเป็น “นักข่าว” ที่จะผลิตงานข่าว ไม่ว่าจะผ่านช่องทาง (Platforms) ใดๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องสร้างสรรค์เนื้อหาข่าว ที่ถูกกำกับไว้ด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม

ดังนั้น การที่หนังสือเล่มนี้ ได้อธิบายถึง “งานข่าว” ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มมาจนถึงยุคดิจิทัล ย่อมทำให้ผู้เรียนหรือศึกษาวารสารศาสตร์และนิเทศศาสตร์ได้เข้าใจถึงที่มาที่ไปและแนวคิดเบื้องหลังความเป็น “งานข่าว” ที่แตกต่างจาก “เนื้อหา” หรือ “ข้อมูล” ทัวไปที่มีอย่างล้นหลามในโลกยุคดิจิทัล อันจะเป็นการตอกย้ำความสำคัญของ “งานข่าว” ที่มีต่อสังคมในทุกยุคทุกสมัย เพราะไม่ว่าช่องทางการนำเสนอข่าวสาร หรือ Platforms จะเปลี่ยนไปอย่างไร ข้อมูลข่าวสารที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยมาตรฐานทางวิชาชีพ ย่อมมีความจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของสังคมนั้นๆ เสมอ

การเกิดขึ้นและมีอยู่ของหนังสือเล่มนี้ จึงนับเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ของงานข่าว รวมทั้งปรัชญาเบื้องหลัง ตลอดจนเทคนิควิธีในการผลิตงานข่าว ที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ ไว้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุดเล่มหนึ่ง

ชื่นชมและเชื่อมั่น

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี

ประธานสภาการสื่อสารมวลชนแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำนิยม	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญตาราง	ท
ตอน 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานข่าว	
บทที่ 1 ประวัติของงานข่าว	4
วิวัฒนาการของงานข่าว	4
งานข่าวสมัยบรรพกาล – ยุคภาษาพูด	4
งานข่าวสมัยแรกเริ่ม – ยุคภาษาเขียน	6
งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 15 – 18 – ยุคการพิมพ์	7
งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 19 – ยุคอุตสาหกรรมข่าว	9
งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 20 – ยุคข้ามสื่อ	11
งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 21 – ยุคหลอมรวมสื่อ	12
พัฒนาการงานข่าวในสังคมโลก	13
ปรัชญาแห่งวิชาชีพวารสารศาสตร์	28
สรุป	32
เอกสารอ้างอิง	33
บทที่ 2 พัฒนาการงานข่าวในสังคมไทย : ยุคสมบูรณาญาสิทธิราช	38
ก้าวแรกของกิจการการพิมพ์หนังสือในไทย	38
หนังสือข่าวฉบับแรกของไทยโดยหมอบรัดเลในรัชกาลที่ 3	42
หนังสือพิมพ์ของราชสำนักและมิชชันนารีในรัชกาลที่ 4	46
นักหนังสือพิมพ์ไทยยุคแรกในรัชกาลที่ 5 : จากราชวงศ์ชั้นสูงสู่สามัญชน	51
ก.ศ.ร. กุหลาบ	53
เทียนวรรณ	55
ยุคทองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชกาลที่ 6	60
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	61
พระสันตดออักษรสาร	63
เชียวสุตเส็ง สีบุญเรือง	64
สถิตย์ เสมานิล	65
หอม นิลรัตน์ ณ อยุธยา	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุป	67
เอกสารอ้างอิง	68
บทที่ 3 พัฒนาการงานข่าวในสังคมไทย : ยุคประชาธิปไตย	74
นิตหนังสือพิมพ์กับเบื้องแรกประชาธิปไตยไทยในรัชกาลที่ 7	74
หลุย คีรีวัต	75
ศุกรี วสุวัต	76
บุญเทียม อังกินันท์	77
พระยาศราภัยพิพัฒน์ (น.อ.เลื่อน ศราภัยวานิช)	78
กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	80
กุหลาบ สายประดิษฐ์	81
สนิท เจริญรัฐ	81
คำรน์ ปัทมะศิริ	82
กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์	82
นิตหนังสือพิมพ์ไทยท่ามกลางกบฏ รัฐประหาร	
และสงครามโลกครั้งที่ 2 ในรัชกาลที่ 8	83
พระยาปริชานุสาสน์ (เสรีบุ ปันยารชุน)	85
การต่อสู้กับอำนาจมืดทางการเมืองของนิตหนังสือพิมพ์ไทย	
ระยั้งต้นรัชกาลที่ 9	87
อารีย์ ลีวีระ	91
มาลัย ชูพินิจ	92
สุภา ศิริमानนท์	93
โชติ ทศนิยะเวช	93
เฉลิม วุฒิโมชิต	95
เสฐียร พันธรังษี	95
กำพล วัชรพล	96
อุทธรณ์ พลกุล	97
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	97
อิสรา อมันตกุล	98
นิตหนังสือพิมพ์ไทยร่วมสมัย : จากยุคปฏิวัติ 2500 สู่ยุคปฏิรูป	100
สรุป	104
เอกสารอ้างอิง	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ทฤษฎีพื้นฐานงานข่าว	110
ความหมายของ “ข่าว”	110
ปรัชญาแห่งข่าว	114
ปรัชญาว่าด้วยหลักความถูกต้องและเที่ยงตรงของข่าว	114
ปรัชญาว่าด้วยหลักความเที่ยงธรรมของข่าว	116
ปรัชญาว่าด้วยหลักความสมดุลของข่าว	117
ปรัชญาว่าด้วยหลักความเป็นภาวีสัยหรือความเป็นกลางของข่าว	117
หลักการวารสารศาสตร์	119
คุณลักษณะของ “ความเป็นข่าว”	123
องค์ประกอบของข่าว	125
องค์ประกอบของข่าว 7 ประการของเมนเชอร์	125
องค์ประกอบของข่าว 6 ประการของไอดิลและแอนด์เดอร์สัน	128
ประเภทของข่าว	129
แบ่งตามระดับของข่าว	129
แบ่งตามการสนองผู้รับสาร	129
แบ่งตามพื้นที่ขอบเขตการทำข่าว	130
แบ่งตามเนื้อหา หรือชนิดของข่าว	130
แบ่งตามลักษณะความซับซ้อนของการรายงานข่าว	132
แบ่งตามลักษณะความรับผิดชอบของนักข่าว	132
แบ่งตามวิธีการการรายงานข่าว	133
แบ่งตามรูปแบบงานเขียนเชิงวารสารศาสตร์	133
ประเด็นข่าว	133
ความหมายของประเด็นข่าว	133
ลักษณะของประเด็นข่าว	135
การคิดประเด็นข่าว	135
แหล่งข่าวและการรวบรวมข้อมูลข่าว	137
แหล่งข่าว	137
การรวบรวมข้อมูลข่าว	140
คุณลักษณะข่าวที่มีคุณภาพ	141
สรุป	142
เอกสารอ้างอิง	143

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความจริงในงานข่าว	146
คุณลักษณะของข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความจริง	146
คุณลักษณะของข้อเท็จจริง	146
คุณลักษณะของความคิดเห็น	147
คุณลักษณะของความจริง	148
ความสำคัญของข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความจริงต่องานข่าว	151
ความสำคัญของข้อเท็จจริงต่องานข่าว	152
ความสำคัญของความคิดเห็นต่องานข่าว	152
ความสำคัญของความจริงต่องานข่าว	154
กระบวนการข่าวกับความจริง	159
ข่าวกับการประกอบสร้างความจริงในสังคม	159
วาทกรรมในงานข่าว	162
มายาคติของข่าว	162
ภาพเหมารวมในงานข่าว	163
ข่าวในฐานะสินค้าของอุตสาหกรรมข่าวสาร	165
ความเป็นละครในข่าว	167
สรุป	167
เอกสารอ้างอิง	168
ตอน 2 กระบวนการของงานข่าว	
บทที่ 6 หลักการสื่อข่าวและการรายงานข่าว	174
ความหมายของการสื่อข่าวและการรายงานข่าว	174
หลักการสื่อข่าว	175
เทคนิคการหาข่าว	185
หลักการรายงานข่าว	193
รูปแบบการรายงานข่าว	193
หลักการพื้นฐานของการรายงานข่าว	194
การเกาะติดข่าว	195
ความหมายของการเกาะติดข่าว	196
การประเมินคุณค่าข่าว	196
ความหมายของการประเมินคุณค่าข่าว	196
ความสำคัญของการประเมินคุณค่าข่าว	197

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อข่าวและรายงานข่าว	199
เทคนิคการทำงานกับแหล่งข่าว	200
สรุป	201
เอกสารอ้างอิง	202
บทที่ 7 เทคนิคงานสายข่าว	206
ข่าวการเมือง	206
ความสำคัญของข่าวการเมือง	206
ลักษณะของประเด็นข่าวการเมือง	207
การคิดประเด็นข่าวการเมือง	209
ประเด็นข่าวพื้นฐานของข่าวการเมือง	209
แหล่งข่าวของข่าวการเมือง	210
เทคนิคการหาข่าวการเมือง	212
เทคนิคการรายงานข่าวการเมือง	213
ข่าวเศรษฐกิจ	215
ความสำคัญของข่าวเศรษฐกิจ	215
ลักษณะข่าวเศรษฐกิจ	216
ประเภทของข่าวเศรษฐกิจ	216
การคิดประเด็นข่าวเศรษฐกิจ	219
เทคนิคการรายงานข่าวเศรษฐกิจ	219
ข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	220
ความสำคัญข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	221
ลักษณะข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	223
ประเด็นข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	223
การคิดประเด็นข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	225
แหล่งข่าวของข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	226
การรายงานข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล	228
ข่าววิทยาศาสตร์	229
ความสำคัญของข่าววิทยาศาสตร์	230
ลักษณะข่าววิทยาศาสตร์	232
ประเด็นข่าววิทยาศาสตร์	233
แหล่งข่าวของข่าววิทยาศาสตร์	234

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เทคนิคการหาข่าววิทยาศาสตร์	236
เทคนิคการรายงานข่าววิทยาศาสตร์	236
ข่าวสิ่งแวดล้อม	239
ความสำคัญข่าวสิ่งแวดล้อม	239
ลักษณะของข่าวสิ่งแวดล้อม	240
การคิดประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อม	241
เทคนิคการหาข่าวสิ่งแวดล้อม	242
แหล่งข่าวของข่าวสิ่งแวดล้อม	243
เทคนิคการรายงานข่าวสิ่งแวดล้อม	245
สรุป	248
เอกสารอ้างอิง	249
บทที่ 8 เทคนิคงานข่าวเฉพาะเรื่อง	254
ข่าวการศึกษา	254
ความสำคัญของข่าวการศึกษา	254
แหล่งข่าวของข่าวการศึกษา	255
การคิดประเด็นข่าวการศึกษา	256
เทคนิคการหาข่าวการศึกษา	257
การรายงานข่าวการศึกษา	259
ข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง	261
ความสำคัญของข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง	261
การคิดประเด็นข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง	262
เทคนิคการหาข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง	265
เทคนิคการรายงานข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง	268
ข่าวกีฬา	269
ความสำคัญของข่าวกีฬา	269
ลักษณะของข่าวกีฬา	269
การคิดประเด็นข่าวกีฬา	272
แหล่งข่าวของข่าวกีฬา	272
เทคนิคการหาข่าวกีฬา	274
การรายงานข่าวกีฬา	275

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข่าวอาชญากรรม	276
ความสำคัญของข่าวอาชญากรรม	276
ลักษณะข่าวอาชญากรรม	277
แหล่งข่าวของข่าวอาชญากรรม	279
การคิดประเด็นข่าวอาชญากรรม	280
เทคนิคการหาข่าวอาชญากรรม	285
การรายงานข่าวอาชญากรรม	287
สรุป	287
เอกสารอ้างอิง	288
บทที่ 9 เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	292
ความหมายของการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	292
ลักษณะของการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	293
ความสำคัญของการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	294
ประเภทของการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	295
การสัมภาษณ์บุคคลผู้มีชื่อเสียง	302
กระบวนการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	303
เทคนิคการตั้งคำถามสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	309
ข้อแนะนำเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เพื่องานข่าว	318
สรุป	319
เอกสารอ้างอิง	320
บทที่ 10 หลักการเขียนข่าว	324
ความหมายของการเขียนข่าว	324
โครงสร้างพื้นฐานของข่าว	324
การเขียนพาดหัวข่าว	327
ความหมายของพาดหัวข่าว	328
หน้าที่ของพาดหัวข่าว	329
รูปแบบของพาดหัวข่าว	330
ลักษณะของพาดหัวข่าวที่ดี	333
การเขียนความนำหรือโปรยข่าว	334
ความหมายของโปรยข่าว	335
ประเภทของโปรยข่าว	335

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ลักษณะของโปรยข่าวที่ดี	341
เทคนิคการเขียนโปรยข่าว	342
รูปแบบการลำดับเนื้อเรื่องในข่าว	343
การบอกแหล่งข้อมูลข่าว	345
ความหมายของการบอกแหล่งข้อมูลข่าว	345
แหล่งที่มาของข้อมูลข่าว	345
ลักษณะการบอกแหล่งข้อมูลข่าว	346
ประเภทของการอ้างข้อมูลคำให้สัมภาษณ์	346
ขั้นตอนการเขียนข่าว	347
สรุป	351
เอกสารอ้างอิง	352
บทที่ 11 ภาษาในงานข่าว	354
ความหมายของภาษาในงานข่าว	354
ความสำคัญของภาษาในงานข่าว	355
ลักษณะของภาษาในงานข่าว	356
หลักการของภาษาในงานข่าว	358
รูปแบบของภาษาในงานข่าว	359
ภาษาในการเขียนพาดหัวข่าว	360
ภาษาในการเขียนโปรยข่าว	367
ภาษาในการเขียนเนื้อข่าว	368
การขึ้นย่อหน้าใหม่	368
การให้ข้อมูลจำเพาะของแหล่งข่าว	368
การใช้คำแสดงกริยาของแหล่งข่าว	369
การใช้คำย่อในเนื้อข่าว	369
การให้ข้อมูลเสริมในเนื้อข่าว	375
การบอกแหล่งข้อมูลข่าว	375
ภาษาในงานข่าวที่สร้างสรรค์	376
สรุป	378
เอกสารอ้างอิง	379

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอน 3 นักข่าว เสรีภาพ จริยธรรม และแนวโน้มดิจิทัล

บทที่ 12 นักข่าว เสรีภาพ และจริยธรรม

384

คุณสมบัติของนักข่าว	384
คุณลักษณะที่ดีของนักข่าว	385
นักข่าวกับกระบวนการข่าว	387
หน้าที่ของนักข่าว	388
เสรีภาพของนักข่าว	390
เสรีภาพงานข่าว : ความเป็นสากล	392
ความสำคัญของเสรีภาพงานข่าว	393
หลักการของเสรีภาพงานข่าว	395
ความรับผิดชอบของนักข่าว	397
ความรับผิดชอบทางกฎหมาย	398
ความรับผิดชอบทางจริยธรรมวิชาชีพ	398
ความรับผิดชอบทางธุรกิจขององค์กร	402
จริยธรรมและจรรยาบรรณของนักข่าว	404
ความหมายของจริยธรรมและจรรยาบรรณ	404
ความสำคัญของจริยธรรมสื่อมวลชน	407
จรรยาบรรณงานวารสารศาสตร์	408
จรรยาบรรณของนักข่าว	409
จรรยาบรรณของนักข่าวในยุคสื่อดิจิทัล	411
สรุป	412
เอกสารอ้างอิง	413

บทที่ 13 เทคนิคงานข่าวสื่อดิจิทัล

420

ความหมายของสื่อใหม่ – สื่อดิจิทัล	420
ความหมายของ “สื่อใหม่”	420
ประเภทของสื่อใหม่	421
ลักษณะของสื่อใหม่	423
ความหมายของ “สื่อดิจิทัล”	424
ลักษณะงานข่าวยุคสื่อดิจิทัล	425
หลักการเขียนข่าวสื่อดิจิทัล	428
หลักการปฏิสัมพันธ์ตอบโต้	429

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หลักการสื่อผสม	430
หลักการเชื่อมโยงข้อมูล	430
การออกแบบรูปแบบงานข่าวสื่อดิจิทัล	432
งานข่าวสื่อดิจิทัลหลากหลายแพลตฟอร์ม	433
งานข่าวออนไลน์	436
เทคนิควิธีเขียนข่าวออนไลน์	436
ขั้นตอนการเขียนข่าวออนไลน์	437
วิธีเขียนข่าวสำหรับสื่อออนไลน์	437
กระบวนการของห้องข่าวยุคสื่อดิจิทัล	438
สรุป	439
เอกสารอ้างอิง	440
บทที่ 14 วารสารศาสตร์เชิงข้อมูลกับงานข่าว	444
ความหมายของ “วารสารศาสตร์เชิงข้อมูล”	444
ความเป็นมาของ “วารสารศาสตร์เชิงข้อมูล”	444
ความหมายของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานข่าว	446
รูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานข่าว	447
การพัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวดิจิทัล	449
ความหมายของภูมิทัศน์สื่อ - การหลอมรวมสื่อ	450
ความหมายของ “ภูมิทัศน์สื่อ”	450
ความหมายของ “การหลอมรวมสื่อ”	451
หลักภูมิทัศน์ของสื่อใหม่	453
หลักการวิวัฒนาการของสื่อ	455
หลักการหลอมรวมของสื่อ	457
หลักความสับสนอลหม่านไร้ระเบียบของสื่อ	458
ลักษณะของการหลอมรวมสื่อ	459
สรุป	460
เอกสารอ้างอิง	461
บรรณานุกรม	463
ดัชนีคำค้น	487
INDEX	496
ภาคผนวก : ประวัติผู้เขียน	505

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ขนชาวเกาะโทโกเปีย (Tikopia) อาศัยวัฒนธรรมปากเปล่า หรือ “มุขปาฐะ” (Oral Tradition) รับรู้ข่าวสารโดยการร่วมวงสนทนาพูดคุยถามข่าวคราวในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว หรือห่างไกลออกไป ด้วย “ความอยากรู้อยากเห็น” (Curiosity) ของมนุษย์ ซึ่งนับเป็นจิตวิญญาณที่สำคัญของงานข่าวต่อๆ มา	5
1.2 โจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ผู้เป็นบิดาแห่งการพิมพ์ของโลก	8
1.3 โจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ผู้คิดค้นเครื่องพิมพ์ เรียกสิ่งประดิษฐ์นี้กันว่า “Gutenberg’s Inventions” และถือเป็นการปฏิวัติกูเตนเบิร์ก (The Gutenberg Revolution) จนเขาได้รับการยกย่องเป็นบิดาแห่งการพิมพ์ของโลก	8
1.4 หนังสือชื่อ “Understanding Media : The Extension of Man” ของ มาร์แชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan) นักวิชาการสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย Toronto ประเทศแคนาดา มีวรรคทองในหนังสือเล่มนี้ว่า “The Medium is Message” อันเป็นต้นกำเนิดแนวคิด “สื่อคือสาร” ของสำนักเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technological Determinism) อธิบายปรากฏการณ์และบทบาทของสื่อดิจิทัลในเวลาต่อมา	11
1.5 หนังสือวัชรสูตร (The Diamond Sutra) พิมพ์ในปี ค.ศ. 868 (พ.ศ. 1411) โดยช่างพิมพ์ชาวจีนชื่อ “หวังเจี๋ย” (Wang Chich)	13
1.6 หนังสือ “The Gutenberg Galaxy” ของมาร์แชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan) กล่าวถึงการปฏิวัติครั้งใหม่โดยการปฏิวัติ “การสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Communication) อันเจิดจรัสขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ต่อจากการปฏิวัติสื่อสิ่งพิมพ์ของกูเตนเบิร์ก (The Gutenberg Revolution)	14
1.7 คัมภีร์ไบเบิล 42 บรรทัด พิมพ์แบบตัวเรียง (Printing with movable type) โดยโจฮาน กูเตนเบิร์ก	15
1.8 หนังสือคัมภีร์ไบเบิล 42 บรรทัด ซึ่งโจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) พิมพ์ด้วย “การพิมพ์แบบตัวเรียง” (Printing with movable type) เป็นผลสำเร็จในปี ค.ศ. 1454 (พ.ศ. 1997)	16
1.9 หนังสือข่าว Corantos ที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งเหลืออยู่พบในห้องสมุดในประเทศอังกฤษ คือ หนังสือข่าวซึ่งพิมพ์ในประเทศฮอลแลนด์ บนหัวหนังสือข่าวฉบับนี้มีข้อความว่า “The new tydings out Italie are not yet com”.	17
1.10 หนังสือข่าว “Gazette” ของราชสำนักอังกฤษ ชื่อว่า “Oxford Gazette” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “London Gazette”	18
1.11 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกที่ดีพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา คือ “Publick Occurrances” โดยเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris)	19
1.12 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกในอเมริกาชื่อ “Publick Occurrances Both Forreign and Domestic” ของเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris) ดีพิมพ์การตุนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลของอาณานิคมอังกฤษจนต้องติดคุกในลอนดอน	20

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
1.13 คดีของจอห์น ปีเตอร์ เซ็งเจอร์ (John Peter Zenger)	21
1.14 ภาพกราฟิกตอบโต้อย่างรุนแรงบนหน้า 1 ในหนังสือพิมพ์ New York World ของโจเซฟ พูลิตเซอร์ ซึ่งนักประวัติศาสตร์วารสารศาสตร์วิเคราะห์ว่าต้องการเปิดศึกกับวิลเลียม แรนดอล์ฟ เฮิร์สต์ (William Randolph Hearst) แห่งหนังสือพิมพ์ New York Morning Journal ผู้เป็นราชานักหนังสือพิมพ์ของอเมริกา	23
1.15 ภาพถ่าย โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและจริงจังในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Journalism)	24
1.16 ภาพวาด โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและจริงจังในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Journalism)	25
1.17 บ็อบ วูดเวิร์ด (ซ้าย) กับชาร์ล เบิร์นสไตน์ (ขวา) นักข่าวหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ (Washington Post) ผู้ทำข่าวคดีวอเตอร์เกตในปี ค.ศ. 1970	26
2.1 หนังสือ “คำสอนคฤศตัง” หนังสือเล่มแรกที่พิมพ์ในประเทศไทยที่มีหลักฐานเหลืออยู่ถึงปัจจุบัน	39
2.1 หนังสือ “ก้าวแรกหนังสือพิมพ์ไทย” ของศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช นักประวัติศาสตร์ผู้ค้นคว้าประวัติการพิมพ์ของไทย	40
2.3 โบสถ์วัดซางตาครู้สในปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่ตำบลกุฎีจีน ฝั่งธนบุรี ซึ่งสังฆราชคาโนลต์ (Garnault) บาทหลวงคริสตศาสนิกายโรมันคาทอลิก ชาวฝรั่งเศสได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้น และได้พิมพ์หนังสือ “คำสอนคฤศตัง” เมื่อปี ค.ศ. 1796 (พ.ศ. 2339)	41
2.4 นายแพทย์แดน บีช บรัดเล (Dr.Dan Beach Bradley) มิชชันนารีชาวอเมริกัน ผู้เริ่มต้นกิจการพิมพ์ในสยาม ภาพนี้ถ่ายเมื่อปี ค.ศ. 1849 ในวัยกลางคนจากหนังสือพิมพ์ Syracuse Herald American. Sunday, May 16	43
2.5 นายแพทย์แดน บีช บรัดเล (Dr.Dan Beach Bradley) มิชชันนารีชาวอเมริกัน ผู้เริ่มต้นกิจการการพิมพ์ในสยาม	43
2.6 หน้าแรกของหนังสือพิมพ์บางกอกรีคอร์เดอร์ ฉบับลงวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2408 และหน้าข่าว	44
2.7 พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าสิงหรา กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณฯ ต้นตระกูล “สิงหรา” ผู้ทรงกำกับกรมอักษรพิมพ์การ โรงพิมพ์หลวงในรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5	46
2.8 หนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเล่มแรก แผ่นที่ 3 พิมพ์ที่โรงพิมพ์หลวงในพระบรมมหาราชวัง สมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อปี 2401 ซึ่งถือเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ของราชการที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดของไทย	47
2.9 หนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อปี 2443 (รัตนโกสินทร์ศก 118)	48
2.10 หนังสือพิมพ์द्रุณวาท รายสัปดาห์ ออกทุกวันอังคาร	52

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.11 หนังสือพิมพ์ข่าวราชการ ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Court” ที่มีการพิมพ์ในรัชกาลที่ 4 ถือเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับแรก จัดทำโดยเจ้านายพระราชโอรส รัชกาลที่ 4 ช่วยกันจัดทำขึ้น	53
2.12 ก.ศ.ร. กุหลาบ และบุตรชาย	54
2.13 หนังสือพิมพ์ สยามประเภท ของ ก.ศ.ร. กุหลาบ ผู้เป็นนักหนังสือพิมพ์สามัญชน คนแรกของไทย	54
2.14 เทียนวรรณ ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ตุลวิภาคพจนกิจ (รายปักษ์) และหนังสือ ศิริพจนภาค (รายเดือน)	55
2.15 หนังสือพิมพ์ ศิริพจนภาค (รายเดือน) ที่มีเทียนวรรณ เป็นผู้เขียน บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้เผยแพร่	56
2.16 หนังสือพิมพ์ ตุลวิภาคพจนกิจ (รายปักษ์) ที่มีเทียนวรรณ เป็นผู้เขียน บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้เผยแพร่	56
2.17 หนังสือพิมพ์สยามอ็อบเซอร์เวอร์ (The Siam Observer) ของพระยาอรรถการ ประสิทธิ์ ชาวศรีลังกา ต้นตระกูล “คุณะดิลก” ทนายความคนสำคัญของคดียอด เมืองขวางกับฝรั่งเศส ใน รศ. 112 ซึ่ง ก.ศ.ร. กุหลาบ เคยเป็นบรรณาธิการ และเทียนวรรณ เคยเป็นที่ปรึกษา ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 หนังสือพิมพ์สยาม อ็อบเซอร์เวอร์ นี้ได้ออกเป็นภาษาไทยด้วยชื่อหนังสือพิมพ์สาราราชวัฏร์	58
2.18 หนังสือพิมพ์ไทย ที่มีบทบาทอย่างมากในสมัยรัชกาลที่ 6	59
3.1 หลุย ศรีวัต (ไม่ปรากฏปีที่เกิด ถึง พ.ศ. 2504) บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กรุงเทพฯ เดลิเมล์ นักหนังสือพิมพ์ชาวไทยคนแรกผู้ริเริ่มการรายงานเชิงสืบสวน อย่างจริงจัง ในสมัยรัชกาลที่ 6 กรณีฆาตกรรมนางเย้าคอกสี จนมีการรื้อฟื้นคดี และสืบตำรวจโท ห่วงกิด ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษประหารชีวิต	75
3.2 หนังสือพิมพ์ประชาชาติ ฉบับวันที่ 9 ธันวาคม 2475 ลงข่าวงานพิธีพระราชทาน รัฐธรรมนูญ	79
3.3 หนังสือพิมพ์ศรีกรุงรายวัน ซึ่งกุหลาบ สายประดิษฐ์ (ซ้าย) และหนังสือพิมพ์ ประชาชาติรายวัน (ขวา) ที่กลุ่มนักหนังสือพิมพ์ “สุภาพบุรุษ” เพื่อนๆ ของเขา จัดทำ	80
3.4 วารสารของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ฉบับปฐมฤกษ์ ออกครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2486 ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (ตัวอักษรไทยที่ใช้ในสมัยนั้นตามนโยบาย “เชื้อผู้นำชาติพันธุ์” สังเกตตัวอักษรวิติ บนหน้าปก)	84
3.5 หนังสือพิมพ์สุวรรณภูมิ (พ.ศ.2484-2489) ของสนธิ เจริญรัฐ นักหนังสือพิมพ์ อาวุโส ซึ่งอิศรา อมันตกุล เป็นบรรณาธิการ ซึ่งเปลี่ยนตามอักษรวิติในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม	86

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.6 อารีย์ สิริระ (พ.ศ. 2456-2496) ผู้อำนวยการบริษัท ไทยพาณิชย์ จำกัด เจ้าของหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย สยามนิกร ฯลฯ ถูกบุคคลในเครื่องแบบตำรวจบุกยิงถึงแก่ความตายที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	92
3.7 นิตยสารกะดิงทอง (รายเดือน) ฉบับปฐมฤกษ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (เมษายน 2496) ของบริษัทสยามพาณิชย์การ ขุนพิจารณ์ประหัตต์ จัดพิมพ์ ประกาศทิศทางว่า “อะไรที่เป็นแก่นสารของชีวิตกะดิงทอง จะเสนอสิ่งนั้น อะไรที่เป็นทางดำเนินชีวิตที่ถูกที่ควรเราจะเสนอต่อท่าน”	94
3.8 หนังสือพิมพ์เดลิเมล์เบื้องหลังข่าว ซึ่งอิศรา อมันตกุล เป็นผู้บุกเบิกริเริ่ม หนังสือพิมพ์ประเภทเบื้องหลังข่าวขึ้นเป็นคนแรก	98
3.9 วารสาร “ชมรมนักเขียน” ของสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ที่เพื่อนพ้องในวงการนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ได้จัดทำขึ้นเป็นฉบับปฐมในปี 2512 ภายหลังเขาเสียชีวิตไม่นาน ในเล่มนี้มีชื่อเขียนอาลัยอิศรา อมันตกุล เนื่องจากในงานศพของเขาไม่มีหนังสือที่ระลึกงานศพ มีแต่เอกสารเย็บเล่มเล็กๆ แจกจ่ายให้กับผู้มาร่วมงาน	99
3.10 หนังสือ “ครูนักข่าว” เนื่องในโอกาสวันนักข่าว 5 มีนาคม 2551 ของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย รวบรวมประวัติและงานของอิศรา อมันตกุลและนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ร่วมสมัย	103
4.1 นักข่าวควรตระหนักถึงความถูกต้องข้อมูลข่าวจากแหล่งข่าวในระดับต่างๆ (News Filter) ต้องพยายามเข้าถึงเหตุการณ์ข่าวด้วยตนเอง (Firsthand Account) เพื่อเก็บข้อมูลโดยตรงด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด	115
4.2 หนังสือ “The Elements of Journalism : What Newspeople Should Know and the Public Should Expect” ซึ่งได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง เป็นตำราประกอบการเรียนนิสิตวารสารศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกาอย่างกว้างขวาง	119
13.1 การปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ (Interactivity) ของผู้รับสาร ประเด็นข่าวผู้ต้องหา คดีหาย 30 ล้านให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2561 ซึ่งปรากฏอยู่ในสื่อดิจิทัลของ นสพ.ไทยรัฐ	429
13.2 การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวในสื่อดิจิทัล ด้วยการติดแท็กที่เกี่ยวข้องของข่าว โดยผู้รับสารสามารถคลิกที่แท็ก เพื่อเข้าไปสู่ข้อมูลที่สนใจได้ในทันที	431
13.3 การออกแบบการรายงานข่าวดิจิทัล ด้วยการนำวิดีโอ فوتเทจสำหรับอินเสิร์ต (insert) มาประกอบ	435
14.1 แสดงการวิวัฒนาการของสื่อและภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) โดยแผนภูมิต้นไม้	455
14.2 แสดงการหลอมรวมสื่อทำให้เกิดภูมิทัศน์สื่อและสื่อใหม่ (New media)	457

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงอิทธิพลของภาษาที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารของมนุษยชาติ	7
2.1 แสดงหนังสือพิมพ์ที่ออกในสมัยรัชกาลที่ 4	50
3.1 แสดงรายชื่อหนังสือพิมพ์ร่วมสมัยบางฉบับในรัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2489 - 2559)	87
3.2 แสดงหนังสือพิมพ์ของนักการเมืองในระยะต้นรัชกาลที่ 9	90
3.3 รายชื่อหนังสือพิมพ์แนวเศรษฐกิจ - การเมืองในยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู ปี พ.ศ. 2530	102
4.1 แสดงคุณลักษณะของความเป็นข่าว	124
4.2 แสดงลักษณะความสนใจข่าวของคน	124
4.3 แสดงแหล่งข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ	
5.1 กรณีศึกษา ความสำคัญของความจริงกับงานข่าวของประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	155
5.2 แสดงกระบวนการทำงานของมายาคติในข่าว	163
6.1 แสดงตัวอย่างคู่มือนักข่าวขององค์การวิชาชีพสื่อไทย	180
6.2 แสดงกระบวนการข่าว	184
6.3 แสดงกระบวนการประเมินคุณค่าข่าวของกองบรรณาธิการ	198
7.1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างนักวิทยาศาสตร์กับนักข่าววิทยาศาสตร์	237
8.1 แสดงรายชื่อรางวัลวงการศิลปวัฒนธรรม – บันทึกลงในไทย	262
8.2 แสดงองค์การวิชาชีพและภาคประชาสังคมในวงการบันเทิงไทย	266
8.3 แสดงเทคนิคการหาข่าวอาชญากรรมขององค์กรนักข่าวอาชญากรรมและยุติธรรม	286
9.1 แสดงเปรียบลักษณะการสัมภาษณ์เพื่องานข่าวประเภทต่างๆ	297
10.1 แสดงโครงสร้างพื้นฐานของข่าว	325
11.1 แสดงคำกริยาที่ให้ภาพมีชีวิตชีวาซึ่งนิยมใช้เขียนพาดหัวข่าว	360
11.2 แสดงคำสมญานามของสถานที่และบุคคลที่นิยมใช้ในการเขียนพาดหัวข่าว	363
11.3 แสดงตัวอย่างคำย่อภาษาไทยที่นิยมใช้ในการเขียนพาดหัวข่าว	369
11.4 แสดงตัวอย่างคำย่อภาษาอังกฤษที่นิยมใช้ในการเขียนพาดหัวข่าว	373
12.1 แสดงขั้นตอนการเดินทางของต้นฉบับในกระบวนการข่าว	388
13.1 แสดงเปรียบเทียบข่าวสื่อดิจิทัลกับข่าวสื่อดั้งเดิม	427
13.2 แผนภูมิต้นไม้ แสดงเทคนิคการนำเสนอข่าวสื่อดิจิทัล	434
14.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการสื่อสารของมนุษยชาติ	458

ตอน | 1 |

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานช่าง

- บทที่ 1 ประวัติของงานช่าง
- บทที่ 2 พัฒนาการงานช่างในสังคมไทย : ยุคสมบูรณาญาสิทธิราช
- บทที่ 3 พัฒนาการงานช่างในสังคมไทย : ยุคประชาธิปไตย
- บทที่ 4 ทฤษฎีพื้นฐานงานช่าง
- บทที่ 5 ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความจริงในงานช่าง

บทที่ 1

ประวัติงานข่าว

ประวัติงานข่าว

ข่าวถือเป็นจุดกำเนิดของหนังสือพิมพ์ และหัวใจของหนังสือพิมพ์หรือวารสารศาสตร์ก็คือข่าว การศึกษาพัฒนาการด้านแนวคิดเชิงประวัติศาสตร์ สังคม การจัดองค์กร และเทคโนโลยีสื่อ ที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทของสื่อวารสารศาสตร์ในสังคมโลก และสังคมไทย เท่ากับเป็นการศึกษาปรัชญาและอุดมการณ์ของวิชาชีพวารสารศาสตร์ที่มีข่าวเป็นหัวใจสำคัญ เพราะการศึกษาพัฒนาการงานวารสารศาสตร์ในด้านแนวคิด ทำให้เห็นเส้นทางการปรับเปลี่ยนของแนวคิดและอุดมการณ์ของงานข่าวที่ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม การเมือง ระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ได้เห็นถึงการต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพของสื่อ องค์กรข่าว หรือนักหนังสือพิมพ์ รวมทั้งภาวะการณ์เผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ มากมาย อันเป็นบทเรียนที่สำคัญของนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันสำหรับการปรับตัว และพัฒนาการทำงานด้านข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “งานข่าว” (The News) ในศตวรรษที่ 21 ที่ “ภูมิทัศน์ของสื่อ” (media landscape) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อองค์กรข่าวอย่างรวดเร็ว รุนแรง และต่อเนื่อง

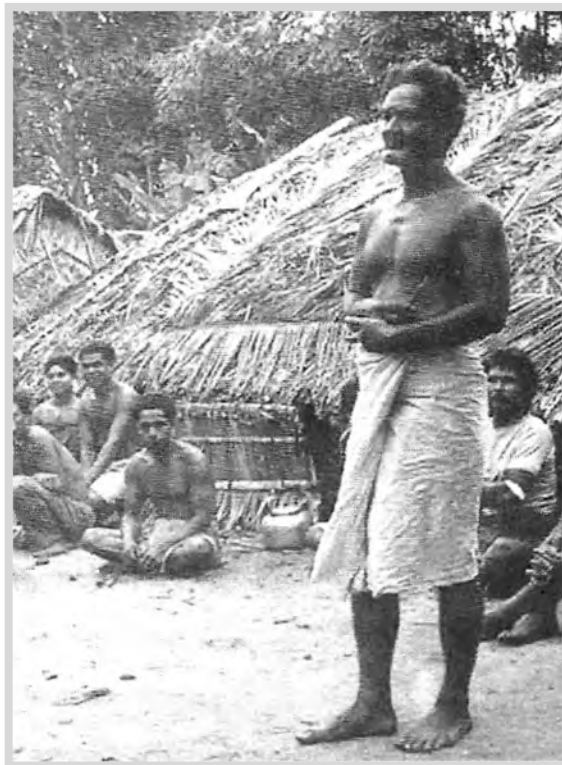
วิวัฒนาการของ “งานข่าว”

การศึกษาประวัติและความเป็นมาของ “งานข่าว” (The News) พิจารณาได้จาก อุดมการณ์ข่าว กระบวนการข่าว องค์กรข่าว เทคโนโลยีข่าว อาณาแบ่งช่วงเวลา ประวัติความเป็นมาของ “งานข่าว” เป็น 6 ยุคสมัย ดังนี้

(1) งานข่าวสมัยบรรพกาล - ยุคภาษาพูด : Spoken News

มนุษยชาติในสมัยบรรพกาลของโลก เริ่มการสื่อสารความต้องการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตน โดยรู้จักใช้เครื่องมือสื่อสารรูปแบบต่างๆ เช่น ควันไฟ เสียงกลอง ภาพเขียนที่ผนังถ้ำ และอื่นๆ เป็นต้น ตามด้วยการแสดงออกด้วยภาษาพูดใช้ในการพูดเมื่อประมาณ 30,000 ปีก่อน เป็นช่วงที่มนุษย์มี “ภาษาพูด” (Spoken Language) ทำให้มนุษย์มีรูปแบบการสื่อสารในลักษณะ “การสื่อสารระหว่างบุคคล” (Interpersonal Domain) มีการเห็นหน้า (face-to-face communication) ทำให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้มากขึ้นกว่ายุคโบราณ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549 : 5)

ยุคนี้มนุษย์มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับการบอกเล่าด้วยคำพูด ที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” (Oral Tradition) ซึ่งหมายถึง การบอกเล่าเรื่องราว ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ กันไป แบบปากต่อปาก อาศัยภาษาพูด (Spoken Language) อาจเรียกงานข่าวบรรพกาลยุคนี้เป็น “ยุควัฒนธรรมปากเปล่าก่อนการอ่านออกเขียนได้” (Oral and Preliterate Culture) การสื่อสารทั้งหมดอาศัยการพบหน้าตากัน ไม่มีภาษาเขียน (Baran, 2007 : 29)

ภาพที่ 1.1 ชนชาวเกาะโทโกเปีย (Tikopia) อาศัยวัฒนธรรมปากเปล่า หรือ “มุขปาฐะ” (Oral Tradition) รับรู้ข่าวสารโดยการร่วมวงสนทนาพูดคุยตามข่าวคราวในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว หรือห่างไกลออกไป ด้วย “ความอยากรู้อยากเห็น” (Curiosity) ของมนุษย์ ซึ่งนับเป็นจิตวิญญาณที่สำคัญของงานข่าวต่อมา
ที่มา : Stephens, Mitchell. (2006). A History of News. (3rd edition). London : Oxford University Press. P. 10

ภาษาในอารยธรรมของมนุษยชาติ จึงนับเป็นมรดกแห่งเครื่องมือการสื่อสารถ่ายทอด และการสร้างความหมายขึ้นจาก “รหัสทางการสื่อสาร” (Communication Code) ภาษาจึงมีความสำคัญในฐานะ “ตัวการเปลี่ยนแปลง” (Agents of Change) ต่อรูปแบบการสื่อสารของมนุษยชาติ (Fidler, 1997 : 24) การเกิดขึ้นของ “ภาษาพูด” มีความเกี่ยวพันกับรูปแบบการสื่อสารของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถแสดงออกถึงความคิดและถ่ายทอดวัฒนธรรมได้สะดวก หลากหลาย กว้างขวาง รวดเร็วยิ่งขึ้น ข่าวในสมัยบรรพกาลจึงเป็นการบอกเล่าต่างๆ กัน

อุดมการณ์ของงานข่าวในสมัยบรรพกาล ตอบสนอง “ความอยากรู้อยากเห็น” (Curiosity) ของมนุษย์ ในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว หรือห่างไกลออกไป เป็นการบอกเล่าต่อๆ กัน ความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นคุณสมบัติหรือสัญชาตญาณพื้นฐานที่ติดตัวมาของมนุษย์นี้เอง ถือเป็นปฐมบทของงานข่าวในสมัยบรรพกาล ตลอดจนมาถึงปัจจุบัน ทั้งในส่วนของนักข่าวเอง ที่มีบทบาทในการหาข่าวมาสื่อสารยังผู้รับสาร และผู้รับสารที่มีความต้องการอยากรู้อะไร ทั้ง 2 ฝ่ายก็ต่างมีความอยากรู้อยากเห็นด้วยกัน กำเนิดของงานข่าวจึงเกิดจาก “ความอยากรู้อยากเห็น” (Curiosity Approach) ของมนุษย์โดยแท้

(2) งานข่าวสมัยแรกเริ่ม - ยุคภาษาเขียน : Written News, the Gazette

ข่าวยุคนี้เป็นลายมือเขียน (Written News) เริ่มประมาณ 6,000 ปีก่อน เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์มี “ภาษาเขียน” (Written Language) ใช้ภาษาเขียนในสื่อสาร สามารถเข้าใจภาษาเขียนซึ่งเป็นสัญลักษณ์ได้ดี (Baran, 2007 : 30) ทำให้เกิดรูปแบบการสื่อสารในลักษณะบันทึกเป็นเอกสาร (Document Domain) ขึ้น ช่วยร่นระยะเวลาให้กับการเผยแพร่ข่าวสาร การดำรงรักษาความรู้ และวัฒนธรรมของมนุษยชาติได้มากขึ้น

นับตั้งแต่สมัยอารยธรรมโรมัน ในเวนิซ จูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar) ตีพิมพ์รายงานกิจกรรมการดำเนินงานของรัฐบาลในสิ่งพิมพ์ที่ชื่อว่า “Acta Diurna” เพื่อตอบสนองความอยากรู้อะไรของพลเมืองโรมันถึงข้อพิจารณาของรัฐที่มีผลกระทบกับพวกเขา

ในจีนสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618 – 906) ราวศตวรรษที่ 7 ก็มีการออก “ข่าวราชการ” (Gazette) จากราชสำนักเป็นลายมือเขียนหรือข้อความสลักบนแผ่นไม้ (wood block) (Mencher, 1997 : 55 - 56) หนังสือข่าวเก่าแก่ที่สุดของจีน เรียกว่า “กิงเปา” ซึ่งสำเนียงแต้จิ๋วออกเสียงเป็น “เกียป้อ” มีมาตั้งแต่ราชวงศ์ถัง (กรมหมื่นพิทยาลงกรณ, 2513 : 263 - 264) มีการตีพิมพ์หนังสือข่าวราชการตั้งแต่ปี ค.ศ. 868

จากข่าวราชการสำนักในศตวรรษที่ 14 เป็นที่มาให้ “ข่าวจดหมายการค้า” (Newsletter) ที่เป็นแบบลายมือเขียน (handwritten) ซึ่งนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการบ้านการเมืองและการค้าได้รับความนิยมในกลุ่มพ่อค้าของสมัยต้นศตวรรษที่ 16

ผลจากการประดิษฐ์กระดาษและวัสดุสำหรับการเขียนได้สำเร็จเมื่อ 6,000 ปีมาแล้วนี้ ทำให้ภาษาเขียนพัฒนาไปต่อเนื่อง และ “ด้วยอาศัยกระดาษกับปากกานี้เอง ทำให้ชนชั้นนำ (Elite) สามารถปกครองพื้นที่ห่างไกลเติบโตเป็นราชอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ ทั้งกระดาษและปากกาได้ถูกชนชั้นนำนำไปใช้ในการปกครอง” (Innis, 1995 : xxiii)

ตารางที่ 1.1 แสดงอิทธิพลของภาษาที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารของมนุษยชาติ

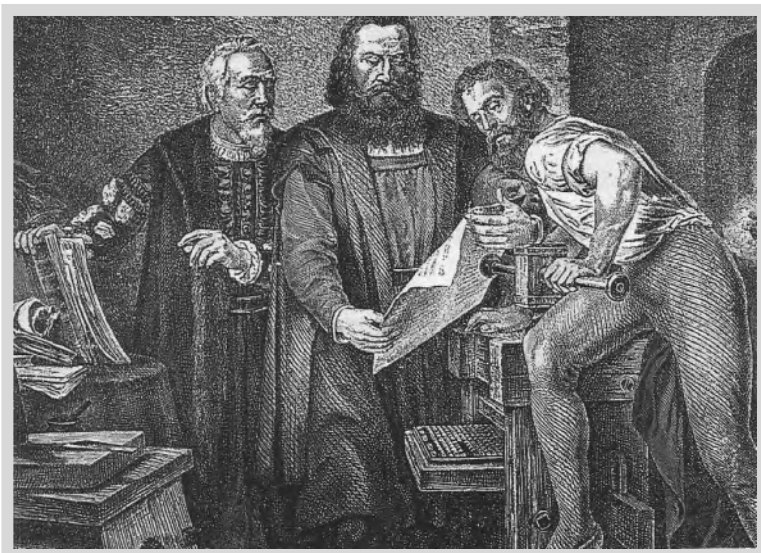
ภาษา / ช่วงเวลา	ประเภทการสื่อสาร (Domain) ที่มีอิทธิพล	ลักษณะการสื่อสารของมนุษย์	เหตุการณ์สำคัญ
ภาษาพูด (Spoken Language) 30,000 ปีก่อน	การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Domain)	- แบบเห็นหน้า (face to face communication) - ถ่ายทอดความรู้ที่นึกคิดได้ชัดเจนกว่าเก่า - การบอกเล่า	
ภาษาเขียน (Written Language) 6,000 ปีก่อน	การสื่อสารทางเอกสาร (Document Domain)	- แบบบันทึกเป็นเอกสาร - สื่อสิ่งพิมพ์ - ถ่ายทอดความรู้และมรดกวัฒนธรรม	- โจฮาน กูเตินเบิร์ก (Johan Gutenberg) ปฏิวัติเทคโนโลยีการพิมพ์ (Gutenberg's Inventions) - การเผยแพร่ศาสนา กว้างขวาง ทั้งถึงรวดเร็ว
ภาษาระบบตัวเลข (Digital Language) 200 กว่าปีก่อน	การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (Broadcast Domain)	- การสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น คอมพิวเตอร์, โทรศัพท์, อินเทอร์เน็ต - การหลอมรวมสื่อ (Media Convergence)	- การสื่อสารดาวเทียม - การให้บริการอินเทอร์เน็ต - การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ (New Media) - ภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) เปลี่ยนแปลงไป

ที่มา : Fidler, Roger. (1997). MediaMorphosis : Understanding New Media. California : Pine Forge Press. pp 53-80.

กล่าวได้ว่า อุดมการณ์ของงานข่าวในยุคลายมือเขียน สะท้อนถึงลักษณะของ “ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ” (the Power Relation) ของอำนาจรัฐกับสังคมตามแนวคิดทฤษฎีระบบโครงสร้าง งานข่าวตอบสนองผู้มีอำนาจรัฐ (Elite's empower approach) เป็นสำคัญ

(3) งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 15 ถึง 18 – ยุคการพิมพ์ : Printed News, the Corantos, Newspaper

ข่าวยุคนี้มีการพิมพ์ (Printed) ในช่วงต้นศตวรรษที่ 15 หลังจาก โจฮาน กูเตินเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ปฏิวัติการพิมพ์ (The Gutenberg Revolution) (Baran, 2007 : 32) ขึ้นในปี ค.ศ. 1454 เรียกปรากฏการณ์การคิดค้นเครื่องพิมพ์ของ โจฮาน กูเตินเบิร์ก นี้ว่า “Gutenberg's Inventions” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Corantos เอกสารข่าว (Newssheets) ที่แพร่หลายในศตวรรษที่ 16 (Straubhaar and Larose, 2004 : 494) งานข่าวในศตวรรษที่ 15 - 18 ยังเป็นงานข่าวสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์เป็นหลัก

ภาพที่ 1.2 โจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ผู้เป็นบิดาแห่งการพิมพ์ของโลก

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture.
New York : McGraw-Hill. P.22.

ภาพที่ 1.3 โจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ผู้คิดค้นเครื่องพิมพ์ เรียกสิ่งประดิษฐ์นี้กันว่า “Gutenberg’s Inventions” และถือเป็นการปฏิวัติกูเตนเบิร์ก (The Gutenberg Revolution) จนเขาได้รับการยกย่องเป็นบิดาแห่งการพิมพ์ของโลก

ที่มา : Olson, Kenneth E. (1980). Typography and Mechanics of the Newspaper. U.S.A. : D. Appleton and Company. p. 21.

“Corantos” เป็นเอกสารข่าวแผ่นเดียว บอกข่าวเหตุการณ์ ดีพิมพ์ในประเทศฮอลแลนด์เป็นภาษาอังกฤษ และถูกส่งไปยังสหราชอาณาจักรโดยเจ้าของร้านขายหนังสือชาวอังกฤษ (Baran, 2007 : G - 3) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของหนังสือพิมพ์ (Newspaper) ยุคแรกเริ่มในเวลาต่อมา

หนังสือพิมพ์ฉบับแรกในยุโรปตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1513 มีชื่อว่า “The trewe encounter” (Mencher, 1997 : 56) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสู้รบที่ Flodden Field ตามมาด้วยการทำสงครามของชนชาติอังกฤษในปี ค.ศ. 1540 ทำให้เกิดเรื่องราวมากมายมาเสนอในหนังสือข่าว (Newsbooks) (Mencher, 1997 : 56) กลางศตวรรษที่ 16 หนังสือพิมพ์ได้มีการตีพิมพ์และแพร่หลายในประเทศยุโรป ได้แก่ โปแลนด์ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สวีเดน เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ และสเปน (Pasqua, 1990 : 6)

ควรบันทึกไว้ด้วยว่า ราวศตวรรษที่ 17 การพิมพ์หนังสือเริ่มเข้ามาในสยามโดยสังฆราชชาวฝรั่งเศส ชื่อ ลาโน (Mrg Laneau) ในปี ค.ศ. 1662 (พ.ศ. 2205) สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา แต่เป็นการพิมพ์หนังสือคำสอนของศาสนาคริสต์ (อาไฟ จันทรจิระ, 2516 : 73) แนวคิดนี้ปรากฏอยู่ในเอกสารบันทึกจดหมายเหตุของบาทหลวงฝรั่งเศสเท่านั้น ไม่ปรากฏเอกสารหลงเหลืออยู่ สันนิษฐานว่าถูกเผาทำลายเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

ในศตวรรษที่ 17 หนังสือข่าวได้แพร่หลายในแถบศูนย์กลางธุรกิจของยุโรป ในช่วงนี้งานข่าวหนังสือพิมพ์เน้นนำเสนอข่าวธุรกิจการค้า จนเบิร์นนาร์ด เวียเบอร์เกอร์ (Bernard Weisberger) นักประวัติศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงระบุว่า หนังสือพิมพ์ได้เป็น “ผู้ดูแลผลประโยชน์ของวงการค้า” โดยการนำเสนอข่าวเน้นการค้าและการทำธุรกิจ (Mencher, 1997 : 56) “ข่าวการพาณิชย์หรือธุรกิจการค้า” (Commercial / Business News) จึงเป็นประเภทข่าวที่มีอายุเก่าแก่พอๆ กับกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้เริ่มต้นขึ้นจากรูปแบบของจดหมายข่าวสำหรับกลุ่มพ่อค้าในศูนย์กลางยุโรปมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 ซึ่งได้ให้ความสนใจกับข่าวเศรษฐกิจมาก จนกระทั่งในปัจจุบันกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของข่าวหนังสือพิมพ์ (Mencher, 1997 : 515)

กล่าวได้ว่า อุดมการณ์ของงานข่าวยุคต้นๆ ในศตวรรษที่ 15 - 18 มีลักษณะตอบสนองภาคธุรกิจการค้าของพ่อค้า (Commercial and Trade Approach) ยังเป็นงานข่าวสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์เป็นหลัก

(4) งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 19 – ยุคอุตสาหกรรมข่าว : Penny Press – Wire Service News

ประมาณ 200 ปี (2 ศตวรรษที่ผ่านมา) การประยุกต์ใช้อิเล็กทรอนิกส์ในเทคโนโลยีสื่อยิ่งช่วยย่นระยะเวลาการสื่อสารขึ้นอีกมาก การพัฒนาของสื่อที่ใช้ในการสื่อสารรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างมาก มนุษยชาติได้สัมผัสกับ “ภาษาระบบตัวเลข” (Digital Language) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสาร อันส่งผลการสื่อสารข่าวไปยังมวลชน เกิดสื่อวารสารศาสตร์ในลักษณะ “News Network” ขึ้นในศตวรรษที่ 19 นี้

ศตวรรษที่ 19 การปรับตัวขององค์กรข่าวอย่างชัดเจน องค์กรข่าวพัฒนาไปเป็น องค์กรขนาดใหญ่ในลักษณะ “อุตสาหกรรมสื่อ” (Media Industries) มีการลงทุนพัฒนา ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร เพื่อการรวบรวมและเผยแพร่ข่าวขององค์กร บรรณาธิการข่าวมีความเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะดึงดูดความสนใจกลุ่มผู้อ่านจำนวนมากที่อยู่ใน ภาครัฐกิจ ความเจ็บแสบแหลมของบรรณาธิการยุคนี้นำไปสู่การให้คำนิยามของข่าวที่ยึดมาจนถึง ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ในเมืองใหญ่นำเสนอข่าวสำหรับชนชั้นทำงาน หนังสือพิมพ์มีราคาถูกลงพอ ที่คนทำงานสามารถซื้ออ่านได้ ทำให้หนังสือพิมพ์ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับของงานข่าวแห่งศตวรรษที่ 19 มี 4 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

(1) เกิดยุคหนังสือพิมพ์ที่เน้นนำเสนอข่าวประเภทข่าวเบาเป็นหลัก (The Penny Press) ในปี ค.ศ. 1830 หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับข่าวเบา (soft news) ที่ ประชาชนทั่วๆ ไปให้ความสนใจ เช่น ข่าวกีฬา ข่าวท้องถิ่น ข่าวสะเทือนใจของคนรวมทั้งข่าว อาชญากรรม

(2) การเกิดนวัตกรรมทางการพิมพ์ (Innovation in Printing) ทำให้ หนังสือพิมพ์ ราคาถูกลง และสามารถเข้าถึงแหล่งข่าว รวมทั้งกระจายข่าวถึงผู้อ่านได้อย่าง รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของสังคมเมืองในอเมริกาที่เติบโตอย่างรวดเร็ว

(3) เกิดการพัฒนากระบวนการของกองบรรณาธิการข่าวสมัยใหม่ (Modern Newsroom) องค์กรหนังสือพิมพ์มีขนาดใหญ่ จะมีการจ้างและฝึกอบรมนักข่าว ในการหาข่าวเป็นมืออาชีพมากขึ้น

(4) เป็นจุดเริ่มต้นของเทคนิควิธีการรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Reporting) โดยโจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) เป็นผู้ริเริ่มการรายงานข่าวที่เจาะลึก ขุดคุ้ย ในประเด็นการกระทำผิดกฎหมายและผิดหลักจริยธรรม มีหลักฐานพิสูจน์ยืนยันมาเปิดโปง

ควรบันทึกไว้ด้วยว่า ช่วงต้นศตวรรษที่ 19 นี้เอง มีการพิมพ์ “หนังสือข่าว” ฉบับ แรกขึ้นในสยาม โดยชาวต่างชาติ นายแพทย์ แดน บีช บรัดเลย์ (Dan Beach Bradley) มิชชันนารีสอนศาสนาโปรเตสแตนต์ ออกหนังสือพิมพ์รายเดือนภาษาไทย ชื่อ “บางกอก เรคคอร์ดเดอร์” ในปี ค.ศ. 1844 (พ.ศ. 2387) เป็นจุดเริ่มต้นของงานข่าวในไทยในเวลาต่อมา

กล่าวได้ว่า อุดมการณ์ของงานข่าวแห่งศตวรรษที่ 19 มุ่งตอบสนองผู้อ่านที่เป็น “มวลชน” (Mass Circulation Approach) มีความยึดโยงกับลักษณะความต้องการของมวลชน ที่หลากหลายของผู้รับสาร องค์กรข่าวเริ่มมีการพัฒนามีขนาดใหญ่โตขึ้น มีการนำเทคโนโลยี การสื่อสารมาสนับสนุนการหาข่าวและการสื่อสารนำเสนอข่าวไปยังผู้รับสารที่เป็นมวลชน

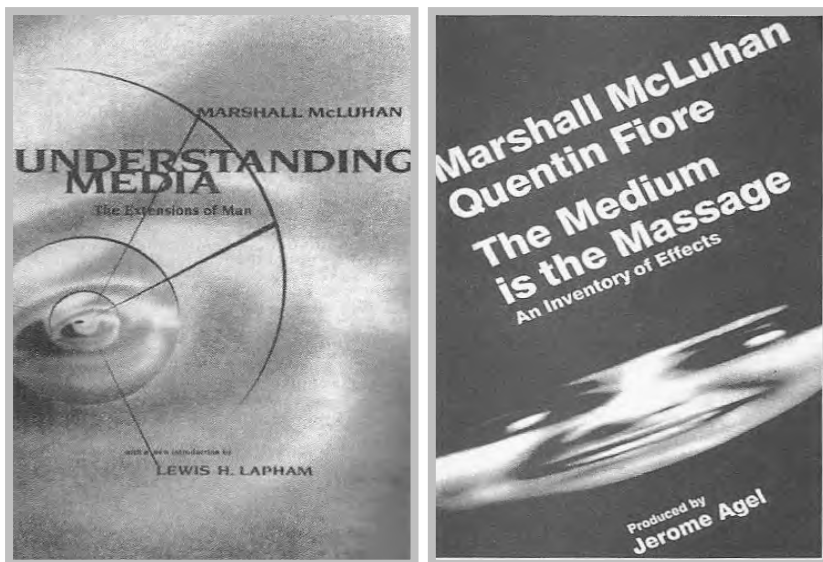
ความเป็นวิชาชีพของงานข่าว (Professional) ได้เริ่มต้นอย่างเห็นได้ชัดในศตวรรษ ที่ 19 อุดมการณ์ของงานข่าวในศตวรรษที่ 19 ที่มุ่งตอบสนองความต้องการผู้อ่านอย่าง กว้างขวาง ทัวถึง ทำให้องค์กรข่าวปรับตัวเป็นธุรกิจสื่อขนาดใหญ่ มีการลงทุนพัฒนา เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาสนับสนุนกระบวนการข่าวขององค์กรข่าว

(5) งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 20 – ยุคข้ามสื่อ : Electronic, Broadcast News

ข่าวในศตวรรษที่ 20 มีการเปลี่ยนของข่าวค่อนข้างชัด คือ มีการนำเสนอข่าวข้ามสื่อจากหนังสือพิมพ์ ไปยังสื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนเริ่มให้ความสนใจข่าวทางโทรทัศน์ในลักษณะ “ข่าวตื่นชั่วโมง” (Breaking News) งานข่าวโทรทัศน์ (Television Journalism) เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1960

ปลายศตวรรษที่ 20 ผู้อ่านให้ความสนใจหนังสือพิมพ์ในรูปแบบออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต เกิดองค์กรข่าวออนไลน์ขึ้น การเขียนข่าวในศตวรรษที่ 20 มีลักษณะเน้นข้อเท็จจริงเท่านั้น ความลำเอียง อคติลดลง ประโยคสั้น และกระชับใจความสำคัญ แทนที่ความยืดเยื้อ นักข่าวถูกสอนให้เขียนข่าว “แบบปิระมิดหัวกลับ” (Inverted Pyramid Style) โครงสร้างของข่าวต้องมุ่งนำเสนอใจความสำคัญเป็นลำดับแรก แล้วค่อยขยายความด้วยใจความสำคัญที่น้อยกว่า

ข่าวในหนังสือพิมพ์ที่เป็นสิ่งพิมพ์และออนไลน์ น่าอ่านมากขึ้น (Readable) มีสีสันมากขึ้น (Colorful) มี “ความเป็นภววิสัย” (Objectivity) มากขึ้นกว่าที่เคยเป็น แต่พลังและความสำคัญลดน้อยลง เนื่องจากหันไปสนใจสื่ออินเทอร์เน็ต ในปี ค.ศ. 1990 คอมพิวเตอร์แพร่ตามบ้านและสำนักงาน องค์กรข่าวจึงปรับเปลี่ยนตัวเองไปเป็นสื่อออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตที่มีศักยภาพสูงมากในศตวรรษที่ 20

ภาพที่ 1.4 หนังสือชื่อ “Understanding Media : The Extension of Man” ของ มาร์แชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan) นักวิชาการสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย Toronto ประเทศแคนาดา มีวรรคทองในหนังสือเล่มนี้ว่า “The Medium is Message” อันเป็นต้นกำเนิดแนวคิด “สื่อคือสาร” ของสำนักเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technological Determinism) อธิบายปรากฏการณ์และบทบาทของสื่อดิจิทัลในเวลาต่อมา

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. p. 274.

กล่าวได้ว่า ข่าวแห่งศตวรรษที่ 20 มี “การถือครองข้ามสื่อ” (Cross Media) จากเดิมงานข่าวหนังสือพิมพ์ไปยังสื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์อย่างชัดเจน (Electronic Media Approach) สื่อวารสารศาสตร์พัฒนาจากสื่อหนังสือพิมพ์ไปสู่สื่อวารสารศาสตร์กระจายภาพและเสียง (Broadcast Journalism) ในศตวรรษที่ 20

(6) งานข่าวแห่งศตวรรษที่ 21 – ยุคการหลอมรวมสื่อ : Convergence - Digital News

ข่าวในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นสื่อดิจิทัล (Digital Media) ผลการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของสื่อ (Media Landscape) อย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์กรข่าวในลักษณะ “ข่าวออนไลน์” (Online Journalism) เกิดงานข่าวทางสื่อใหม่ (News New Media) ทั้งข่าวหนังสือพิมพ์ดิจิทัล (Digital Newspaper) ข่าวสื่อสังคมออนไลน์ (Social News Network Media) แม้กระทั่งข่าวโทรศัพท์มือถือ (Mobile News)

ในศตวรรษที่ 21 กระบวนการข่าว องค์กรข่าว เทคโนโลยีข่าว และการสื่อสารงานข่าวมี “การหลอมรวมสื่อ” หรือ “มีเดีย คอนเวอร์เจนซ์” (Media Convergence) อย่างต่อเนื่อง เป็นการสื่อสารทางสื่อดิจิทัล (Digital Media) ด้วย “ภาษาดิจิทัล” (Digital Language) หรือภาษาคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น ซึ่งเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า การทำให้เป็นภาษาระบบตัวเลข (Digitization)

นิโคลัส นิโกรปอนเต้ (Nicholas Negroponte) นักวิชาการด้านเทคโนโลยีสื่อสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology : MIT) เป็นผู้ริเริ่มนำเสนอแนวความคิดการหลอมรวมสื่อ หรือ “มีเดีย คอนเวอร์เจนซ์” (Media Convergence) โดยสนับสนุนให้ตั้ง “Media Lab” ขึ้นที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ (Fidler, 1997 : 25)

ความรวดเร็ว และทั่วถึงของเทคโนโลยีการสื่อสาร เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะศักยภาพของโทรศัพท์มือถือ ทั้งระบบแอนดรอยด์และระบบไอโอเอส ทำให้ผู้รับสารโดยเฉพาะประชาชนทั่วไป ให้ความสนใจ และสามารถเข้าถึงและใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมรายงานข่าว และเป็นเจ้าของสื่อได้ไม่ยากเท่าในอดีต จึงเริ่มปรากฏ “นักข่าวพลเมือง” (Civic / Citizen Journalist) หรือ “นักข่าวภาคประชาชน” (Public Journalism) ขึ้นในต้นศตวรรษที่ 21

ธรรมชาติของข่าวในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นข้อมูลข่าวสารมากกว่าในอดีต ตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้อ่านแบบเจาะจงในลักษณะฐานข้อมูลส่วนบุคคลมากขึ้น (Customizable Data) การนำเสนอ “ข่าว” (News) ปรับเปลี่ยนไปเป็นการให้ “ข้อมูลข่าวสาร” (Informative) ทั้งข้อมูลและภาพ ข่าวมีลักษณะตอบโต้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านได้ (Interactivity)

กล่าวได้ว่า ข่าวแห่งศตวรรษที่ 21 มีความเป็นสื่อดิจิทัลมากขึ้นเรื่อยๆ สื่อวารสารศาสตร์ปรับเปลี่ยนไปเป็น สื่อวารสารศาสตร์ออนไลน์ (Online Journalism) มากขึ้น และต่อเนื่อง อุดมการณ์ของงานข่าวในศตวรรษที่ 21 มีแนวโน้มตอบสนองประชาชนพลเมืองมากขึ้น คู่ขนานกับอุดมการณ์ข่าวตอบสนองกระแสบริโภคนิยม

พัฒนาการงานข่าวในสังคมโลก

ในประวัติศาสตร์อารยธรรมโลกพบว่าชนชั้นนำ (Elite) ที่ขึ้นมามีอำนาจปกครองราชอาณาจักรของอียิปต์ กรีก และโรม ต่างก็ได้อาศัยภาษาเขียน (Written Language) เป็นเครื่องมือในการปกครอง ซึ่งก่อนหน้านั้น สังคมของอาณาจักรเหล่านี้มีเพียงภาษาพูด (Spoken Language) เท่านั้น ผลจากการประดิษฐ์กระดาษและวัสดุสำหรับการเขียนได้สำเร็จ ทำให้ภาษาเขียนพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่ง ภาษาเขียนเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญยิ่ง

“หนังสือข่าว” เกิดขึ้นครั้งแรกในโลกเมื่อราว 100 ปีก่อนคริสตกาล ในสมัย กษัตริย์ซีซาร์ (Caesar’s Rome) แห่งกรุงโรม (Rome) เป็นแบบคัดลอกด้วยลายมือเขียน (handwritten) มีชื่อว่า “acta diurnal populi Romani” เป็นประกาศข่าวประจำวัน ปิดไว้ตามสถานที่สาธารณะ (DeFleur and Dennis, 1996 : 74)

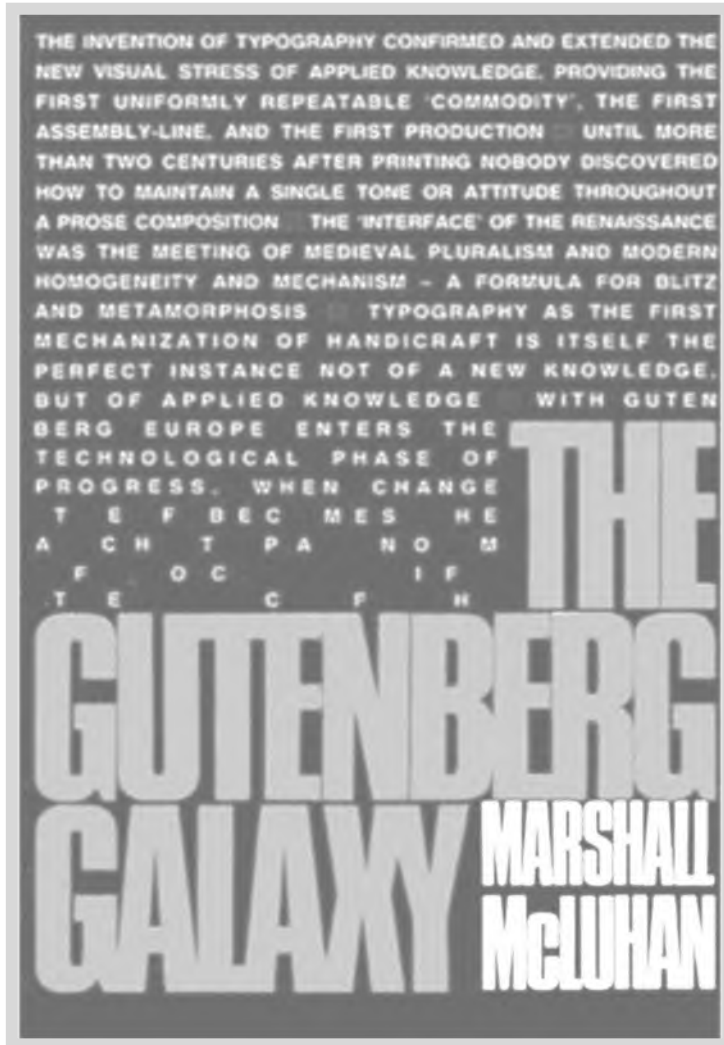
ในปี ค.ศ. 868 (พ.ศ. 1411) ช่างพิมพ์ชาวจีนชื่อ “หวังเจียะ” (Wang Chich) ได้พิมพ์งานพิมพ์ชิ้นหนึ่งชื่อว่า “The Diamond Sutra” หรือ “หนังสือวัชรสูตร” งานพิมพ์ชิ้นนี้เป็นงานพิมพ์แบบ “Block print” เป็นม้วนยาว 16 ฟุต กว้าง 1 ฟุต และได้ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ซึ่ง “Sir Durel Stein” ค้นพบที่ผนังถ้ำที่ “Tunhuang” ในประเทศจีน เมื่อปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443)

ภาพที่ 1.5 หนังสือวัชรสูตร (The Diamond Sutra) พิมพ์ในปี ค.ศ. 868 (พ.ศ. 1411) โดยช่างพิมพ์ชาวจีน ชื่อ “หวังเจียะ” (Wang Chich)

ที่มา : <https://alammoba.wordpress.com/2008/07/17/ang-diamond-sutra/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2563)

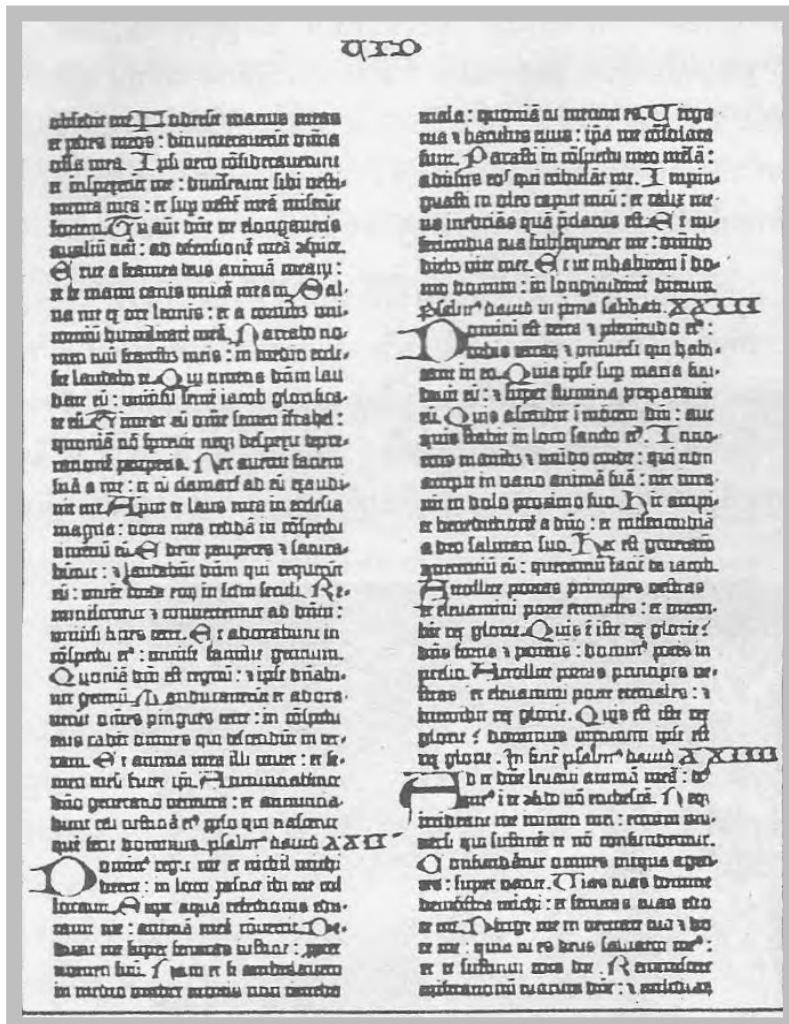
หนังสือข่าว “Acta Diurna” เป็นหนังสือบอกข่าวราชการในเรื่องการรบ การเลือกตั้ง ข้าราชการ การละเล่น ข่าวไฟไหม้ และข่าวพิธีการทางศาสนา มีพนักงานเรียกว่า “actuarii” เป็นผู้เรียบเรียงข่าว และใช้ลายมือเขียนปิดไว้ที่ฟอรัม (forum) และที่อื่นๆ อันเป็นที่ชุมนุม อาจมีผู้คัดสำเนาไปอ่านตามบ้านก็ได้ (กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์, 2513 : 263 - 264)

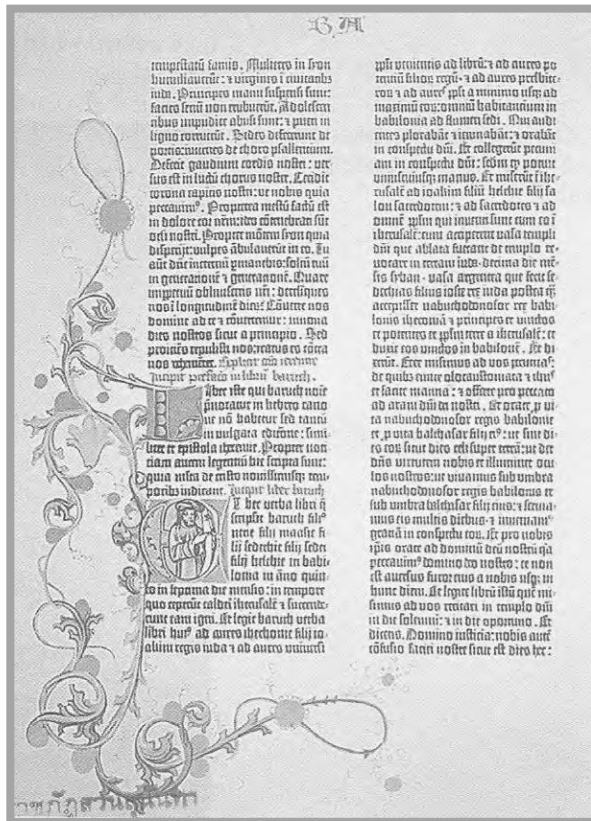
ภาพที่ 1.6 หนังสือ “The Gutenberg Galaxy” ของมาร์แชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan) กล่าวถึงการปฏิวัติครั้งใหม่โดยการปฏิวัติ “การสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Communication) อันจัดจรัสขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ต่อจากการปฏิวัติสื่อสิ่งพิมพ์ของกูเตินเบิร์ก (The Gutenberg Revolution)

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. p. 274.

“หนังสือขาว” แบบคัดลอกด้วยลายมือเขียน (handwritten) ได้พัฒนามาเป็น “สิ่งตีพิมพ์” (Printed Matters) หลังจาก โจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ชาวไมนซ์ (Mainz) เยอรมนีได้พัฒนา “การพิมพ์แบบตัวเรียง” (Printing with movable type) เริ่มใช้พิมพ์คัมภีร์ไบเบิลในปี ค.ศ. 1452 และเสร็จในปี ค.ศ. 1454 พิมพ์ได้จำนวน 180 เล่มๆ ละ 1,275 หน้า (Beckham, 2005 : 30) ซึ่งก่อนหน้านั้น เจ้าของหนังสือคัมภีร์ไบเบิล และหนังสือสวดมนต์เป็นผู้นำในโบสถ์คริสต์เท่านั้น คนทั่วไปที่เป็นเจ้าของหนังสือมีน้อยมาก แม้มีหนังสือก็ได้เพียงไม่กี่เล่ม และคนๆ นั้นจะต้องร่ำรวยมากเท่านั้น

ภาพที่ 1.7 คัมภีร์ไบเบิล 42 บรรทัด พิมพ์แบบตัวเรียง (Printing with movable type) โดยโจฮาน กูเตนเบิร์ก
ที่มา : วิลลาล สวิสดีวิลลาล. (2535). หนังสือและการพิมพ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ตำรา-เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 50 ภาค
พัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. หน้า 66.

ภาพที่ 1.8 หนังสือคัมภีร์ไบเบิล 42 บรรทัด ซึ่งโจฮานน์ กูเตินเบิร์ก (Johannes Gutenberg) พิมพ์ด้วย “การพิมพ์แบบตัวเรียง” (Printing with movable type) เป็นผลสำเร็จในปี ค.ศ. 1454 (พ.ศ. 1997)

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. (7th Edition). New York : McGraw-Hill. p. 21.

กิจการการพิมพ์ที่เริ่มต้นขึ้นจากการพิมพ์หนังสือพิมพ์สอนศาสนา ได้ขยายตัวไปสู่การพิมพ์หนังสือข่าวของราชการ (Gazette) เป็นคำประกาศของรัฐบาล และข่าวความเคลื่อนไหวของคนในสังคม เช่น งานพิธีแต่งงาน ชัยชนะของสงคราม เป็นต้น (วิลาสินี พิพิธกุล, 2547 : 297)

ในกลางศตวรรษที่ 15 ขุนจีนนาในเวนิสได้พิมพ์เอกสารข่าวเกี่ยวกับสงครามที่เกิดขึ้นในดัลมาเทีย (Dalmatia) ชาวเวนิสที่ต้องการทราบข่าวจะต้องจ่ายเงิน เป็นเหรียญเล็กๆ “gazetta” เพื่อรับเอกสารข่าวนั้น จนคำ “Gazette” กลายมาเป็นคำเรียกสื่อหนังสือพิมพ์ในเวลาต่อมา (DeFleur and Dennis, 1996 : 75)

ในปี ค.ศ. 1609 มีการพิมพ์หนังสือข่าว ที่เรียกว่า “Corantos” ขึ้นในเยอรมนีแต่ไม่เป็นที่รู้จัก (DeFleur and Dennis, 1996 : 75) เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ชาวอังกฤษทราบข่าวคราวต่างประเทศจากหนังสือข่าว Corantos ที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในประเทศฮอลแลนด์ แล้วพ่อค้าขายหนังสือส่งไปยังอังกฤษ (Pasqua, 1990 : 6) ล่วงถึงกลางศตวรรษที่ 16 หนังสือข่าว Corantos ที่เป็นรายสัปดาห์ เริ่มแพร่หลายของแวดวงการค้าในหลายประเทศ

หนังสือข่าว Corantos ที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งเหลืออยู่ พบในห้องสมุดในประเทศอังกฤษ คือ หนังสือข่าวซึ่งพิมพ์ในประเทศฮอลแลนด์ ฉบับวันที่ 21 พฤศจิกายน ค.ศ. 1620 เป็นเอกสารข่าวเหตุการณ์ พิมพ์หน้าเดียว เป็นภาษาอังกฤษ ขนาดบรอดชีท (broadsheet) ไม่มีชื่อหนังสือ แต่บนหัวหนังสือข่าวฉบับนี้ มีข้อความว่า “The new tydings out Italie are not yet com” สันนิษฐานว่าสาเหตุที่ไม่ได้ตั้งชื่ออย่างชื่อหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันนี้ เพราะมีการรายงานข่าว เหตุการณ์ในหลายประเทศแถบยุโรป จึงทำให้ยากแก่การตั้งชื่อหนังสือ (DeFleur and Dennis, 1996 : 76)

ภาพที่ 1.9 หนังสือข่าว Corantos ที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งเหลืออยู่พบในห้องสมุดในประเทศอังกฤษ คือ หนังสือข่าวซึ่งพิมพ์ในประเทศฮอลแลนด์ บนหัวหนังสือข่าวฉบับนี้ มีข้อความว่า “The new tydings out Italie are not yet com”.

ที่มา : Stephens, Mitchell. (2007). A History of News. (3rd Edition). London : Oxford University Press. P. 140.

หนังสือข่าวฉบับนี้ถูกนำไปยังประเทศอังกฤษโดยเจ้าของร้านขายหนังสือชาวอังกฤษ ซึ่งต้องการบอกข่าวคราวเกี่ยวกับเหตุการณ์สงครามที่เกิดขึ้นให้กับชาวอังกฤษทราบหนังสือข่าวนี้ จัดพิมพ์โดยชาวอังกฤษ 3 คน คือ นาธานเนียล บัตเตอร์ (Nathaniel Butter), ธรอมัส อาเชอร์ (Thomas Archer) และนิโคลัส เบิร์น (Nicholas Bourne) กำหนดออกรายสัปดาห์ ใช้ชื่อเดียวกันต่อเนื่องกันทุกฉบับ เลิกพิมพ์ไปในปี ค.ศ. 1641

ในปี ค.ศ. 1641 เดียวกันนั่นเอง ก็มีเอกสารข่าวรายวัน (Newsheets) ชื่อ “Diurnal” นำเสนอข่าวท้องถิ่นเกิดขึ้นที่ฮอลแลนด์เช่นกัน จึงนับได้ว่า “หนังสือพิมพ์” (Newspaper) เริ่มต้นขึ้นในยุโรปในศตวรรษที่ 17 (Baran, 2007 : 84)

ภาพที่ 1.10 หนังสือข่าว “Gazette” ของราชสำนักอังกฤษ ชื่อว่า “Oxford Gazette” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “London Gazette”

ที่มา : Fidler, Roger. (1997). MediaMorphosis : Understanding New Media. California : Pine Forge Press. p. 68.

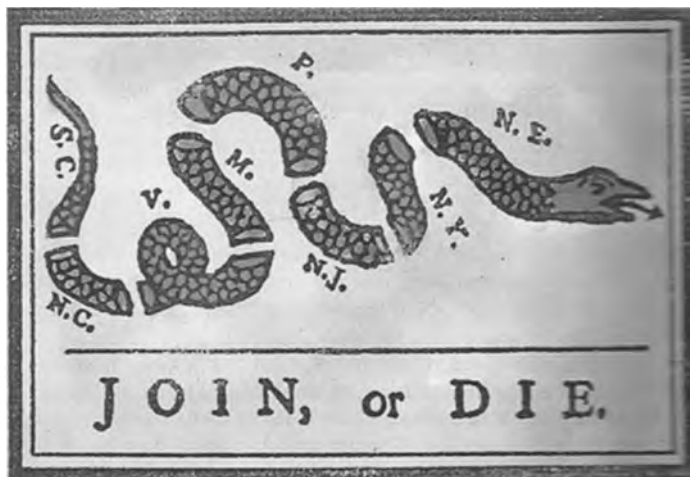
ถึงปี ค.ศ. 1665 ราชสำนักอังกฤษได้จัดพิมพ์หนังสือข่าวชื่อ “Oxford Gazette” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “London Gazette” นำเสนอข่าวต่างประเทศ ข่าวของทางการ ประกาศ ราชสำนัก และข่าวท้องถิ่น กลายเป็นต้นแบบให้กับหนังสือพิมพ์ในประเทศอาณานิคมของ อังกฤษอย่างอเมริกาในเวลาต่อมา (Baran, 2007 : 85)

ภาพที่ 1.11 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกที่ตั้งพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา คือ “Publick Occurrences” โดยเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris)

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. p. 88.

ในระหว่างที่อเมริกายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษนั้น 25 กันยายน ค.ศ. 1690 เบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris) เจ้าของร้านขายหนังสือ เจ้าของโรงพิมพ์ และเจ้าร้านกาแฟในเมืองบอสตัน อเมริกา ได้ตีพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกขึ้นในอเมริกา ชื่อ “Publick Occurrences Both Foreign and Domestic” เป็นหนังสือพิมพ์ที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลของราชวงศ์อังกฤษ (DeFleur and Dennis, 1996 : 77) นำเสนอเหตุการณ์ข่าวจากต่างประเทศและในประเทศ พิมพ์เพียง 3 หน้า ส่วนหน้าที่ 4 เป็นหน้าว่างๆ เว้นพื้นที่ไว้ให้ผู้อ่านเขียนข่าวเติมลงไปได้เอง และส่งต่อให้คนอื่นได้อ่านต่อๆ กัน ออกได้เพียงฉบับเดียว รัฐบาลของราชวงศ์อังกฤษสั่งปิดทันที ให้เหตุผลว่าไม่ได้อนุญาตเพราะรัฐบาลอังกฤษเข้มงวดการแสดงความคิดเห็นต่อต้านในดินแดนอาณานิคม (Baran, 2007 : 85) จนเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris) ต้องติดคุกในลอนดอน

ภาพที่ 1.12 หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกในอเมริกาชื่อ “Publick Occurrances Both Forreign and Domestic” ของเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris) ตีพิมพ์การศุนยวภาพกษัตริษฐบาลของอาณา นิคมอังกฤษจนต้องติดคุกในลอนดอน

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. P.88.

ในปี ค.ศ. 1704 จอห์น แคมป์เบล (John Campbell) นายไปรษณีย์แห่งเมือง บอสตัน ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ “Boston News-letter” เป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลอังกฤษให้ตีพิมพ์ได้ จึงได้รับการยอมรับจากรัฐบาลอังกฤษ แคมป์เบลอาศัยความสัมพันธ์กับนายไปรษณีย์ฝากส่งหนังสือพิมพ์ไปยังผู้อ่าน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หนังสือพิมพ์อเมริกาในยุคอาณานิคมของอังกฤษ จำเป็นต้องพึ่งพาไปรษณีย์นำส่งหนังสือพิมพ์อย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับผู้อ่าน (Public Interest) แต่นำเสนอแต่ข้อตกลงทางการเมืองในยุโรปที่เปื้อน่าย ชวธฤทิจการค้ำ รวมทั้งการโฆษณา (DeFleur and Dennis, 1996 : 77) อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ฉบับนี้สนับสนุนรัฐบาลจึงอยู่ได้นานถึง 15 ปีแล้วก็ล้มไป (วิฑูรย์ วิริยะพันธ์, 2504 : 4)

ในปี ค.ศ. 1719 วิลเลียม บรูคเกอร์ (William Brooker) ได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ “Boston Gazette” (DeFleur and Dennis, 1996 : 78) หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ไม่สนับสนุนรัฐบาล เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลสำคัญในการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1775 จนอเมริกาได้รับเอกราช (วิฑูรย์ วิริยะพันธ์, 2504 : 4)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1733 จอห์น ปีเตอร์ เซ็งเกอร์ (John Peter Zenger) ชาวเยอรมันอพยพในนครนิวยอร์กได้ออกหนังสือพิมพ์ขึ้นในนิวยอร์ก มีชื่อว่า “New York Weekly Journal” (Baran, 2007 : 87) เซ็งเกอร์จึงเป็นคนแรกที่นำคำว่า “Journal” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Diurnalis” แปลว่า รายวัน หรือประจำวัน (สังข์ พิธโนทัย, 2511 : 666) มาตั้งเป็นชื่อหนังสือพิมพ์ แทนคำ “Diurnal”, “Gazette” หรือ “Corantos” ซึ่งหมายถึงข่าวของราชการที่ใช้กันอยู่แต่เดิม

จอห์น ปีเตอร์ เซิงเกอร์ (John Peter Zenger) ในฐานะผู้พิมพ์ผู้โฆษณาถูกฟ้องคดีหมิ่นประมาทผู้ว่าการรัฐนิวยอร์ก โดยกล่าวหาผู้ว่าการรัฐใช้อิทธิพลในการเลือกตั้งและใช้อิทธิพลในการทำคดี ตามกฎหมายของอังกฤษนั้น ถึงว่าข้อความที่โฆษณานั้นจะเป็นความจริง จำเลยก็ยังคงมีความผิดฐานหมิ่นประมาท และจำเลยไม่มีสิทธิ์พิสูจน์ความจริงในศาล แอนดรูว์ แฮมิลตัน (Andrew Hamilton) ทนายความของเขา ได้พยายามต่อสู้ว่า “การหมิ่นประมาทข้อความจะต้องเป็นเท็จ มิฉะนั้นจำเลยไม่มีความผิด” แต่ผู้พิพากษาก็ไม่ยอมให้ทนายพิสูจน์ความจริง ทนายจึงหันไปต่อว่าคณะลูกขุนว่า “ณ บัดนี้มีปัญหาเล็กน้อย มิใช่เรื่องของหนังสือพิมพ์คนเดียว หรือเรื่องที่เกิดขึ้นในนิวยอร์กเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่อาจส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงเสรีภาพคนทุกคนที่อยู่ใต้การปกครองของรัฐบาลอังกฤษในผืนแผ่นดินอเมริกา เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุด เพราะเป็นเสรีภาพในการต่อต้าน และแสดงให้ปรากฏถึงการใช้อำนาจตามใจตน ด้วยวิธีพูดและเขียนความจริง” ปรากฏว่าคณะลูกขุนลงความเห็นจำเลยไม่ผิด (คิกฤตธี ปราโมช, 2528 : 158)

ภาพที่ 1.13 คดีของจอห์น ปีเตอร์ เซิงเกอร์ (John Peter Zenger)

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. P.89.

คดีของจอห์น ปีเตอร์ เซ็งเออร์ (John Peter Zenger) นับเป็นการกำหนดมาตรฐานการเสนอข่าวของนักหนังสือพิมพ์ว่า “การพูดความจริงไม่ถือว่าหมิ่นประมาท” ถือเป็นการเริ่มต้นความสำคัญของ “หลักการสิทธิเสรีภาพสื่อ” (DeFleur and Dennis, 1996 : 79) ในอเมริกา และ “Freedom of speech, or of the press” ได้มาปรากฏในรัฐธรรมนูญของอเมริกาในปี ค.ศ. 1970 (Baran, 2007 : 87)

กลางศตวรรษที่ 19 ความเติบโตของอุตสาหกรรม ความเป็นเมือง ผู้ใช้แรงงาน และกรรมกรมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองใหญ่ และการเพิ่มขึ้นของฐานผู้อ่านที่อ่านออกเขียนได้ ผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ในอเมริกา จึงหันไปผลิต “หนังสือพิมพ์ราคาถูก” ออกจำหน่ายในราคาถูกมากเพียงฉบับละ 1 เซ็นต์ ทำให้เพิ่มยอดจำหน่ายและฐานผู้อ่านได้อย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์ในอเมริกายุคนี้ จึงถูกเรียกว่า “The Penny Press” เช่น หนังสือพิมพ์ “New York Sun” ของ เบนจามิน เอช. เดย์ (Benjamin H. Day) ออกฉบับแรกเมื่อ 3 กันยายน ค.ศ. 1833 (Baran, 2007 : 87) นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับราชการตำรวจในลักษณะคดีความ รวมทั้งข่าวเกี่ยวกับไฟไหม้ การลักขโมย การฆ่าตัวตาย ตลอดจนเรื่องราวที่เป็นความตลกขบขัน และเรื่องราวโกลัฏ ตัว ที่คนทั่วไปให้ความสนใจ (Human interest) (Mencher, 1997 : 56)

ความสำเร็จของเบนจามิน เอช. เดย์ (Benjamin H. Day) ที่พบว่าขายหนังสือพิมพ์ราคาถูก แต่ก็สามารถขายโฆษณาได้สูงเช่นเดียวกัน ดังนั้น ไม่เพียงเพิ่มยอดขายพื้นที่โฆษณาหลังจากนั้น ก็ได้เพิ่มพื้นที่ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิง และข่าวที่หวือหวาในฉบับวันอาทิตย์เพื่อเพิ่มยอดผู้อ่านในเมือง โดยให้มีเด็กขายหนังสือพิมพ์อีกด้วย การมุ่งขยายฐานผู้ผ่านจำนวนมหาศาลเป็นการดึงดูดผู้ลงโฆษณา และผลจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการพิมพ์ เป็น 2 ปัจจัยความสำเร็จของหนังสือพิมพ์ในศตวรรษที่ 19 (Straubhaar and Larose, 2004 : 96)

ความสำเร็จนี้ทำให้ เจมส์ กอร์ดอน เบนเนตต์ (James Gordon Bennett) ออกหนังสือพิมพ์ “New York Morning Herald” ในปี ค.ศ. 1844 ซึ่งแม้มีความหวือหวากว่า New York Sun แต่ก็ให้ความสำคัญกับการจัดระบบนักข่าวพิเศษกระจายไปในหลายๆ เมือง จึงเริ่มมีการส่งข่าวทางระบบโทรเลขกราฟด้วย เป็นการเพิ่มศักยภาพในการหาข่าวอีกทาง (Baran, 2007 : 88) เจมส์ กอร์ดอน เบนเนตต์ (James Gordon Bennett) จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ริเริ่มศาสตร์และศิลป์ใน อุตสาหกรรมการหาข่าว (News gathering) (Mencher, 1997 : 56) เขาได้พัฒนาระบบโทรเลขกราฟ เพื่อให้บริการข่าวสารด้านการค้าและด้านการเมืองที่เกิดขึ้นในนครนิวยอร์กเป็นประจำทุกวัน

น่าสังเกตว่าในปีเดียวกัน คือ ปี ค.ศ. 1844 (พ.ศ. 2387) ปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 3 ขณะที่หนังสือพิมพ์ “หนังสือจดหมายเหตุ The Bangkok Recorder” ได้กำเนิดขึ้นในสยาม โดย นายแพทย์ แดน บีช บรัดเล (Dan Beach Bradley) มิชชันนารีอเมริกันนั้น เป็นช่วงเวลาที่ยังการหนังสือพิมพ์ในอเมริกามีราคาถูกมาก จนขยายฐานผู้อ่านในสังคมเมืองได้อย่างกว้างขวาง ถึงกับถูกขนานนามว่า “ยุคหนังสือพิมพ์น้ำเน่า” (The Penny Press) แล้ว

ภาพที่ 1.14 ภาพกราฟิกตอบโต้อย่างรุนแรงบนหน้า 1 ในหนังสือพิมพ์ New York World ของโจเซฟ พูลิตเซอร์ ซึ่งนักประวัติศาสตร์วารสารศาสตร์วิเคราะห์ว่าต้องการเปิดศึกกับวิลเลียม แรนดอล์ฟ เฮิร์สต์ (William Randolph Hearst) แห่งหนังสือพิมพ์ New York Morning Journal ผู้เป็นราชานักหนังสือพิมพ์ของอเมริกา

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. p. 92.

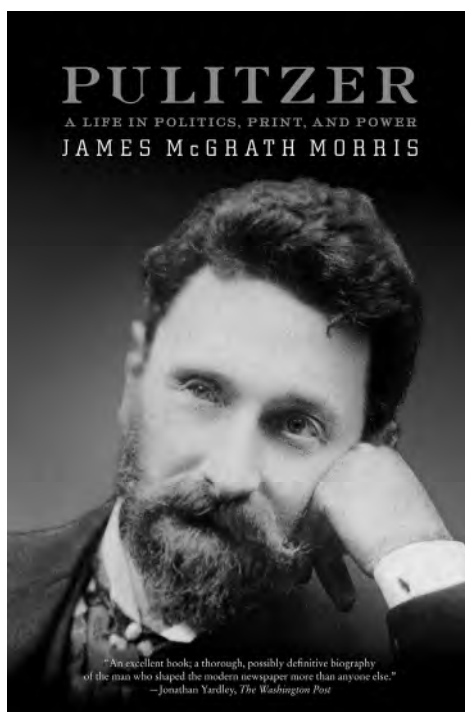
เบนจามิน เอช. เดย์. (Benjamin H. Day) และเจมส์ กอร์ดอน เบนเน็ตต์ (James Gordon Bennett) ได้พยายามศึกษาการสนิยมและความกระหายใคร่รู้ของผู้อ่าน แต่ทั้งสองยังคงกำหนดและเลือกนำเสนอสิ่งที่พวกเขาหลงความเห็นว่ามีความสำคัญเป็นหลัก (Mencher, 1997 : 56)

ในยุค “The Penny Press” หนังสือพิมพ์ “New York Tribune” ของ ออร์ซ กริเลย์ (Horace Greeley) มีความโดดเด่นมากที่สุด เพราะไม่เน้นนำเสนอข่าวหวือหวา ให้มีความสำคัญกับประเด็นข่าวที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ นับเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีบทบาทเป็นสื่อกลางที่ทรงพลังให้กับสังคมได้ดี (Baran, 2007 : 88)

ในปี ค.ศ. 1848 องค์กรข่าวหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ในอเมริกา 6 ราย รวมทั้ง New York Sun, New York Morning Herald และ New York Tribune ร่วมกันลงทุนก่อตั้งองค์กร “the New York Associated Press” เพื่อภารกิจรวบรวมและเผยแพร่ “บริการข่าวทางสาย” (wire services) สำเร็จในปี ค.ศ. 1856 นับเป็นองค์กรบริการทางสายแห่งแรกของโลก ทำให้เกิดการก่อตั้งองค์กรบริการข่าวทางสายในอเมริกาอีกหลายแห่ง คือ Associated Press : AP

ในปี ค.ศ. 1900, the United Press : UP ในปี ค.ศ. 1907 และ the International News Service : INS ในปี ค.ศ. 1909 ทำให้องค์กรข่าวสามารถรวบรวมข่าวจากพื้นที่ต่างไกล โดยมีผู้อ่านร่วมรายงานข่าว และเพิ่มผู้อ่านจากการให้บริการข่าวทางสาย เป็นที่พอใจของผู้รับบริการข่าวทางสายอีกด้วย ทำให้องค์กรข่าวในอเมริกาดำเนินทุนในการหาข่าว และเพิ่มผลกำไรในการประกอบการ การพัฒนาองค์กรข่าวในช่วงนี้ของอเมริกา คือ ธรรมชาติของการรายงานข่าวเริ่มเปลี่ยนไป และนักข่าวต้องสามารถผลิตข่าวโดยเรียบเรียงข่าว (Rewriting) ได้ด้วย (Baran, 2007 : 89)

ในปี ค.ศ. 1883 โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ชาวฮังการี เจ้าของหนังสือพิมพ์ “Post-Dispatch” ในเมืองเซนต์หลุยส์ ได้เข้าซื้อกิจการของหนังสือพิมพ์ New York World (การพิมพ์คาธอลิก, 2537 : 8) นับเป็นการเข้าสู่ยุคใหม่ของวารสารศาสตร์ (New Journalism) พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ปฏิวัติงานข่าวเข้าสู่ “ยุคการรายงานข่าวเชิงสืบสวน” (Investigative Journalism) เป็นแนวข่าวที่หิวหาว สะเทือนใจ แต่มีข้อเท็จจริง และมีลักษณะความเป็นข่าวสูง เน้นการนำเสนอสก๊อป หรือรายงานพิเศษ (scoops) ให้มีความสำคัญกับพาดหัวข่าว และภาพข่าว ผลงานชิ้นสำคัญคือ การนำเสนอเรื่องราวของการผูกขาดธุรกิจ และเรื่องการทุจริตภาษีเงินได้และภาษีมรดกของรัฐบาลในสมัยนั้น (Mencher, 1997 : 56)

ภาพที่ 1.15 ภาพถ่าย โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและจริงจังในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Journalism)

ที่มา : Harrower, Tim. (2013). Inside Reporting : A Practical Guide to the Craft of Journalism. (3rd edition). New York : McGraw-Hill. p. 12.

**ภาพที่ 1.16 ภาพวาด โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและจริงจังในการ
รายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Journalism)**

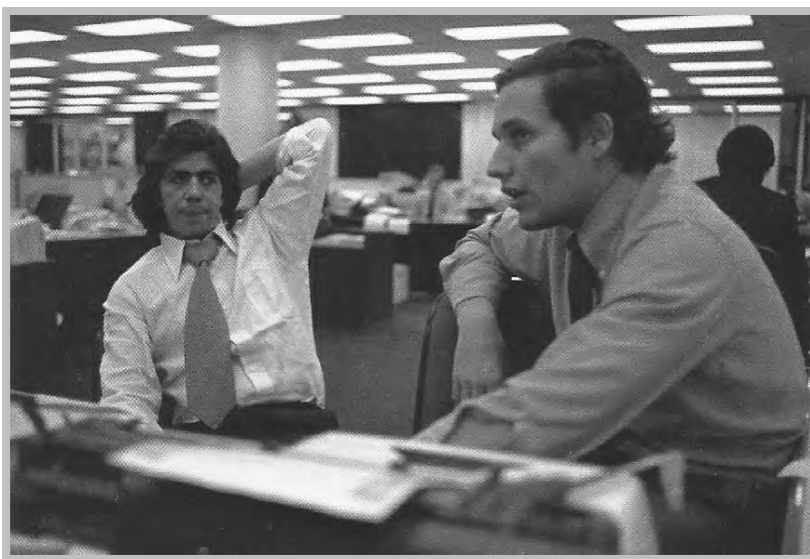
ที่มา : Straubhaar, Joseph. and Larose, Robert. (2004). Media Now : Understanding Media, Culture, and Technology. (4th Edition). U.S.A. : Wadsworth. p. 99.

ในช่วงเดียวกัน วิลเลียม แรนดอล์ฟ เฮิร์สต์ (William Randolph Hearst) เลียนแบบความสำเร็จของโจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) โดยประยุกต์แนวทางข่าวของพูลิตเซอร์ในหนังสือพิมพ์ “San Francisco Examiner” ของเขา และในปี ค.ศ. 1895 ได้ซื้อกิจการหนังสือพิมพ์จากค่ายอื่นมาบริหาร รวมทั้งซื้อตัวนักหนังสือพิมพ์จาก New York World ด้วย ความขัดแย้งระหว่างโจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) กับเฮิร์สต์จึงแสดงออกในหนังสือพิมพ์ Morning Journal ของเฮิร์สต์ และ New York World ของพูลิตเซอร์ (Baran, 2007 : 89) เฮิร์สต์ประสบความสำเร็จในการซื้อหนังสือพิมพ์ที่ไม่ประสบความสำเร็จมาบริหารจนสามารถสร้างผลกำไรได้ เขาสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าธุรกิจงานข่าวสามารถสร้างผลกำไรตอบแทนการลงทุนได้เหมือนกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เคล็ดลับความสำเร็จประการหนึ่งคือการขยายฐานผู้อ่านที่มีรายได้ต่ำ โดยขายหนังสือพิมพ์ราคาถูก และทำให้หนังสือพิมพ์น่าอ่านมีภาพมากๆ มีการตลกและเรื่องซี้ส์เป็นตอนๆ (Baran and Davis, 2003 : 43 - 44)

การวาดการ์ตูน Yellow Kid สีเหลือง ในลักษณะล้อเลียน พาดหัวข่าวตัวหนาขนาดใหญ่ นำเสนอข่าวเบา เช่น อาชญากรรม เรื่องเพศที่สะเทือนใจ ซึ่งประสบความสำเร็จสามารถเรียกความสนใจจากผู้อ่านในช่วงแรก จนหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ในอเมริกาเดินตามรอย ผู้คนจึงเรียกยุคหนังสือพิมพ์ของอเมริกาในระยนี้ว่า “หนังสือพิมพ์น้ำเน่า” (Yellow Journalism) สะท้อนความเห็นของผู้อ่านถึงความไม่รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรหนังสือพิมพ์ในอเมริกาในยุคนั้น (Baran, 2007 : 90) คำ “Yellow Journalism” จึงกลายเป็นคำเรียก และเป็นสัญลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมในเวลาต่อมา

โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) และวิลเลียม แรนดอล์ฟ เฮิร์สต์ (William Randolph Hearst) ถูกสั่งห้ามจำหน่ายหนังสือพิมพ์ให้กับผู้อ่านในนิวยอร์กเมื่อครั้งที่ชาวคิวบาก่อจลาจลเพื่อเรียกร้องกับกลุ่มผู้ปกครองชาวสเปนทำให้สเปนต้องระมัดระวังในการจัดการกับกลุ่มจลาจล หนังสือพิมพ์ในนิวยอร์กหยิบยกเรื่องราวของการให้ความช่วยเหลือชาวคิวบาเพื่อเป็นอสรภาพจากความกดขี่จากผู้ปกครองของเขามานำเสนอ (Mencher, 1997 : 57)

โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ถือเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่โดดเด่น และมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์ของอเมริกาและของโลกในการต่อสู้กับอิทธิพล หลังปี ค.ศ. 1900 พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ได้ทิ้งยุค Yellow Journalism ไว้เบื้องหลัง เขาสร้างตำนานยุคใหม่ให้กับหนังสือพิมพ์อเมริกาและของโลก พูลิตเซอร์ปฏิบัติ “การรายงานข่าวเชิงสืบสวน” (Investigative Journalism) อีกครั้ง ในแนวข่าวที่เปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ จนได้รับการยอมรับ และยกย่องเป็นต้นแบบการรายงานข่าวเชิงสืบสวนของโลก

ภาพที่ 1.17 บ็อบ วูดเวิร์ด (ซ้าย) กับชาร์ล เบิร์นสไตน์ (ขวา) นักข่าวหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ (Washington Post) ผู้ทำข่าวคดีวอเตอร์เกตในปี ค.ศ. 1970

ที่มา : Baran, Stanley J. (2013). Introduction to Mass Communication : Media Literacy and Culture. New York : McGraw-Hill. p. 410.

การแข่งขันกับเฮิร์สต์ (William Randolph Hearst) ในระยะ “Yellow Journalism” ที่ผู้อ่านเอือมระอากับหนังสือพิมพ์เป็นต้นเหตุ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) มองว่าวิชาชีพหนังสือพิมพ์ขาดเกียรติยศและศักดิ์ศรี เขาเชื่อว่าวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องใช้สติปัญญาสูง ในปี ค.ศ. 1892 จึงได้หารือกับ เซท โลว์ (Seth Low) อธิการบดีวิทยาลัยโคลัมเบียแห่งนิวยอร์ก แต่สภาประจำวิทยาลัยได้ปฏิเสธแนวคิดของพูลิตเซอร์ในตอนแรก พูลิตเซอร์เลือกโคลัมเบีย เพราะเป็นเมืองศูนย์กลางการพิมพ์หนังสือพิมพ์ในสมัยนั้นของอเมริกา นอกจากนั้นขณะนั้นวิทยาลัยโคลัมเบียมีโรงเรียนวิชาการเหมือนแร่อยู่มากแล้ว “ทำไมจะมีโรงเรียนวิชาการหนังสือพิมพ์ไม่ได้” ถ้าไม่ได้ตั้งโรงเรียนการหนังสือพิมพ์ขึ้นที่โคลัมเบีย เลือกไปตั้งที่เมืองเอลแทน (Morris, 2010 : 377 - 378)

ในปี ค.ศ. 1903 โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ได้ตัดสินใจเขียนพินัยกรรมตั้งกองทุนให้กับมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) นครนิวยอร์ก ด้วยเงิน 2 ล้านดอลลาร์ เพื่อก่อตั้งโรงเรียนวิชาการหนังสือพิมพ์ (Morris, 2010 : 377 - 378) นับเป็นโรงเรียนวิชาการหนังสือพิมพ์ (School of Journalism) แห่งแรกของสหรัฐอเมริกา และในปี ค.ศ. 1915 คณะกรรมการร่วมของมหาวิทยาลัยโคลัมเบียเห็นชอบดำเนินการมอบรางวัลให้กับนักเขียนหนังสือพิมพ์ที่มีผลงานยอดเยี่ยม เรียกว่า “รางวัลพูลิตเซอร์” (the Pulitzer Prize) เริ่มมอบรางวัลครั้งแรกในปี ค.ศ. 1917 (Hohenberg, 1974 : 21 - 22)

นอกจากนั้น โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ระดมทุน และบริจาคเงินเพื่อจัดสร้าง “เทพีเสรีภาพ” (The Statue of Liberty) ของสหรัฐอเมริกา (การพิมพ์คาธอลิก, 2537) รวมทั้งมอบเงินสำหรับสร้างอนุสาวรีย์ประธานาธิบดีโธมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) พูลิตเซอร์เสียชีวิตลง ในปี ค.ศ. 1911

ปลายทศวรรษที่ 1920 หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ค.ศ. 1915 - 1919 เกิดความเชื่อวามนุษย์ไม่อาจเป็นกลางได้ แนวคิดหลักของงานหนังสือพิมพ์ว่าด้วย “ความเป็นภววิสัย” (Objectivity Propaganda) ถูกตั้งข้อสงสัย หนังสือพิมพ์เป็นเป้าของความหวาดระแวงของการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลและระบบอุตสาหกรรม นำไปสู่การหาวิธีเข้าถึงความจริงผ่านทางวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) จึงเกิดการทำงานข่าวโดยวิธีการประยุกต์การวิจัยที่เรียกว่า “Precision Journalism” หนังสือพิมพ์ในระยะนี้ จึงให้ความสำคัญกับการแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ซึ่งมีความเป็นภววิสัย (Objectivity Propaganda) เป็นกลางตรงไปตรงมา ออกจากความคิดเห็น (Opinion) ซึ่งมี “ความเป็นอัตวิสัย” (Subjectivity) ที่เป็นปัจเจกของนักหนังสือพิมพ์อย่างชัดเจน

การพัฒนาของวัฒนธรรมงานข่าว (News Culture) ที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับการพัฒนา ของสังคมประชาธิปไตย (Democratic Society) มาอย่างยาวนานในอดีต การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายส่งผลให้สังคมประชาธิปไตยขับเคลื่อนไปได้พลเมืองในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิที่จะได้รับรู้ (Right to know) ข้อมูลข่าวสาร ขณะที่สังคมเริ่มมีความเปลี่ยนแปลง ซับซ้อน และได้เริ่มให้น้ำหนักกับบริบทของธุรกิจข่าว องค์กรข่าวเริ่มให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ทางธุรกิจมากขึ้นในศตวรรษที่ 20 (Chapman and Nuttall, 2011 : 1)

ต้นศตวรรษที่ 21 ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร และคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ภูมิทัศน์ของสื่อเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทำให้องค์กรข่าวลงทุนพัฒนาเครือข่าย กระบวนการข่าวและการเผยแพร่ข่าวไปยังผู้อ่านในรูปแบบการหลอมรวมสื่อ หรือ “มีเดีย คอนเวอร์เจนซ์” (Media Convergence) มากขึ้นเป็นลำดับ

ปรัชญาแห่งวิชาชีพวารสารศาสตร์

ปรัชญาแห่งวิชาชีพวารสารศาสตร์ (Philosophy of Journalism) หมายถึง หลักแห่งความรู้ในการประกอบวิชาชีพข่าวด้วยการสื่อสารงานข่าว ในองค์กรข่าวทุกประเภท ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร สื่อกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล และสื่อออนไลน์ รวมทั้งสื่อใดๆ ที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวสารหรือเหตุการณ์ ซึ่งพิจารณาได้จาก ความหมายของคำดังต่อไปนี้

“ปรัชญา” (Philosophy) หมายถึง วิชาว่าด้วยหลักแห่งความรู้และความจริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 668) ตามมูลศัพท์ภาษากรีก แปลว่า การรักปัญญาคือความรอบรู้ อันเป็นหลักมูลแห่งวิชาความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534 : 149)

ปรัชญาเป็นการศึกษารากฐานของวิชาการหรือศาสตร์เฉพาะด้านต่างๆ ในเชิงวิจารณ์ (Critical) เริ่มจากข้อความคิดรากฐาน (Basic Concept) อันเป็นจุดที่ตัววิชานั้นๆ หยุดไม่สืบเสาะต่อไป เกือบทุกวิชามีปรัชญาเฉพาะของตน มีการยอมรับบางสิ่งบางอย่างในวิชาของตน ว่ามีอยู่เป็นความคิดรากฐาน (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2546 : 36)

การศึกษาศาสตร์หรือวิชาความรู้เฉพาะด้านใดๆ เริ่มจากการศึกษาปัญหาอันเป็นรากฐาน มาศึกษาในเชิงวิจารณ์ แต่จะไม่วิพากษ์วิจารณ์เจาะลึกลงไปถึงข้อความคิดของรากฐาน (Fundamental Concept) โดยนำเอาข้อความคิดหรือความคิดรากฐานเหล่านั้นมาถามว่า คืออะไรกันแน่ มีจริงหรือไม่ เมื่อศึกษาถึงที่สุดแล้วก็จะพบกับปัญหา แต่ไม่ถือเป็นปัญหา ต้องกลับถือว่าเป็นข้อที่ต้องยอมรับกันว่าเป็น “มูลบท” (Postulate) เพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้นสำหรับการศึกษาต่อไป ในเนื้อหาวิชา เมื่อศึกษาอย่างรอบด้านในศาสตร์ความรู้สาขาใดๆ ทำให้เห็นองค์รวมหรือภาพรวมของศาสตร์นั้นๆ เรียกว่า “ความรอบรู้” ในหลักการ (Principles) ของศาสตร์หรือวิชานั้นๆ

“วิชาชีพ” (profession) หมายถึง วิชาที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 1073) เป็นความรู้ที่ได้ด้วยการเล่าเรียน หรือฝึกฝน การประกอบวิชาชีพต้องอาศัยองค์ความรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ที่ได้ใช้เวลาและผ่านการศึกษเล่าเรียนมา การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดถือมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และมีการเฝ้าระวังซึ่งกันและกันว่าได้ปฏิบัติตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่กำหนดไว้ (DeFleur and Dennis, 1996 : 636)

เกษม ศิริสัมพันธ์ (2511 : 16) อดีตนักวิชาการหนังสือพิมพ์อาวุโส ระบุถึง **“คุณลักษณะของวิชาชีพ”** ว่าต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1. จะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนเป็นระเบียบแบบแผน เพื่อให้มีการฝึกความชำนาญต่างๆ พอสมควร ก่อนที่จะเริ่มประกอบวิชาชีพ 2. จะต้องมียุทธศาสตร์ หรือหลักศีลธรรมอันเป็นข้อบังคับอันพึงปฏิบัติในการ

ประกอบวิชาชีพนั้นๆ หรือข้อห้ามมิให้ปฏิบัติบางประการซึ่งจะนำความเสื่อมเสียมาสู่วิชาชีพนั้นๆ หรือก่อให้เกิดความเสื่อมถอยในศรัทธาของประชาชนต่อวิชาชีพนั้นๆ และ 3. จะต้องมีการดำเนินการควบคุมตนเอง (self-regulation) ภายในวิชาชีพนั้นๆ เพื่อป้องกันมิให้อำนาจภายนอกวงการวิชาชีพเข้าแทรกแซงเพื่อควบคุมวิชานั้นๆ โดยดำเนินการกำจัดความเสื่อมเสียเอง เป็นการรักษาสภาพ (autoromy) ของวิชาชีพไว้

พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ อดีตปรมาจารย์นักหนังสือพิมพ์ ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ “ประชาชาติ” หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 อธิบายถึง “การประกอบวิชาชีพ” ไว้ในหนังสือ “วิทยาสารานุกรม” ว่า “ผู้เลือกวิชาชีพได้แม้แต่ยังเยาว์อยู่ในวัยศึกษาในมหาวิทยาลัย ก็จะต้องทำใจของตนอบรมใจของตน ตั้งอธิษฐานเป็นการปฏิญาณตน มอบตนไว้ให้แก่วิชาชีพที่จะประกอบ คือ หมายความว่า จะต้องถือวิชาชีพของตนเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง ซึ่งตนมอบชีวิตส่วนหนึ่งไว้ให้ และชีวิตส่วนนั้นก็ควรจะนับถือว่าเป็นส่วนสำคัญอาชีวปฏิญาณเป็นปัจจัยจรโลงจิตใจของบุคคลตั้งแต่ก่อนเข้าประกอบวิชาชีพ และตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพนั้น กับทั้งโดยมากก็มักจะชักชวนบุตรหลานให้ประกอบวิชาชีพในสายเดียวกันเป็นการสืบต่อเนื่องกันไปด้วย หาใช่เป็นการหากิน หรือการทำมาหาเลี้ยงชีพเท่านั้นไม่” (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2505 : 441)

สำหรับคำ “**หลักอาชีวปฏิญาณ**” นั้น กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ อธิบายไว้ในหนังสือ “วิทยาสารานุกรม” เช่นเดียวกันว่า คำว่า “profession” นั้น ตามศัพท์หมายความว่า ปฏิญาณ เพราะฉะนั้น สภาพอันแท้จริงแห่งวิชาชีพ ก็คือ อาชีวปฏิญาณ คือ การปฏิบัติตนต่อสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะประกอบอาชีพตามตามธรรมเนียม ซึ่งมีวางไว้เป็นบรรทัดฐาน ต้องเคร่งครัดในระเบียบวินัยที่บังคับไว้” (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2505 : 829)

“**วารสารศาสตร์**” (Journalism) หมายถึง วิชาว่าด้วยการทำหนังสือพิมพ์ นิยายสารวารสาร และการพิมพ์ประเภทอื่นๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 1069)

สารานุกรมแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (The Columbia Encyclopedia, 2000 : 1484) นิยาม คำ Journalism ดังนี้ “the craft of conveying news, descriptive material and opinion via a widening spectrum of media ; the collection and periodic publication or transmission of news through media such as newspapers, magazines, television, radio, books the Internet, and even the mobile telephone.”

ชูดส์สัน (Schudson, 2011 : 3) ให้นิยามคำ “Journalism” ว่า หมายถึง ธุรกิจหรือการดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข่าวสารปัจจุบันที่มีความน่าสนใจและความสำคัญสำหรับสังคม

อาร์คัพ (Harcup, 2004 ใน Franklin and Other, 2005 : 124) ให้นิยามคำ “Journalism” ว่า หมายถึง กระบวนการค้นหา และการสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงซึ่งผู้คนยังไม่เคยทราบมาก่อน ในอดีตมักเป็นการสื่อสารทางเดียวไปยังผู้รับสาร การสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวในปัจจุบันคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับผู้รับสารมากขึ้น ผู้รับสารมีส่วนร่วมในการสื่อสารตอบโต้ได้มากขึ้น

คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาการหนังสือพิมพ์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 36) ระบุว่า “Journalism” หมายถึง 1. วารสารศาสตร์ 2. การหนังสือพิมพ์ 3. การรายงานข่าว ส่วนคำ “Journalist” ว่าหมายถึง 1. นักวารสารศาสตร์ 2. นักหนังสือพิมพ์

ศัพท์านุกรมการสื่อสารมวลชน หมวดหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (สนั่น ปัทมะทิน. (บรรณาธิการ), 2520 : 51-52) แปลคำว่า “Journalism” หมายถึง วารสารศาสตร์ วิชาวารสารศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาหรือความรู้ที่ว่าด้วยการทำหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมถึง การผลิตรายการและการผลิตสื่อสารมวลชนอย่างอื่น ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ส่วนคำว่า “Journalist” หมายถึง นักหนังสือพิมพ์

ควรบันทึกไว้ในที่นี้ด้วยว่า กุหลาบ สายประดิษฐ์ อดีตนักหนังสือพิมพ์อาวุโส ระบุว่า “การเรียกคนทำหนังสือพิมพ์ว่านักหนังสือพิมพ์นั้น เห็นว่าจะไม่หนักแน่น อาจเข้าใจไปได้เพียงว่า ผู้ที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ แต่ไม่มีปัญญาความรู้ในทางทำหนังสือพิมพ์เลยก็ได้” จึงหาคำเรียกคนทำหนังสือพิมพ์ใหม่ให้หนักแน่น แล้วก็เรียกขึ้นเป็นคนแรกในหน้าหนังสือพิมพ์ประชาชาติ คือ คำว่า “คนหนังสือพิมพ์” (ยศ วัชรเสถียร, 2507 : 65)

“Journalism” มาจากคำ “Journal” จอห์น ปีเตอร์ เซ็งเจอร์ (John Peter Zenger) นักหนังสือพิมพ์เชื้อสายเยอรมันในอเมริกา ยุคอาณานิคมอังกฤษ นำมาใช้เป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1733 แทนคำ Diurnal, Corantos, Courant หรือ Gazette ที่ใช้เรียกหนังสือข่าว รายงานเหตุการณ์ ประจำวัน กันอยู่แต่เดิม กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1733 เซ็งเจอร์ ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ชื่อ “New York Weekly Journal” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์อเมริกันยุคอาณานิคมอังกฤษ ฉบับที่ 2 ต่อจากหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกชื่อ “Publick Occurrences” ของเบนจามิน แฮริส (Benjamin Harris) ที่พิมพ์ในปี ค.ศ. 1690

“Diurnal” หมายถึง ใบปิดประกาศข่าว แบบลายมือเขียน (handwritten) ใช้ในสมัยกษัตริย์ซีซาร์ (Caesar’s Rome) แห่งกรุงโรมเมื่อราว 100 ปีก่อนคริสต์ศักราช ออกใบปิดประกาศข่าวแบบคัดลอกด้วยลายมือ เรียกชื่อ “Acta Diurna”

“Gazette” หมายถึง ข่าวของราชการ แบบตีพิมพ์ เริ่มใช้ครั้งแรกในกลางศตวรรษที่ 15 หลังจากโจฮาน กูเตนเบิร์ก (Johan Gutenberg) ปฏิวัติการพิมพ์ในปี ค.ศ. 1454 (พ.ศ. 1997) แล้ว ชนชั้นนำในเวนิสได้พิมพ์เอกสารข่าว ชาวเวนิสที่ต้องการทราบข่าวจะต้องจ่ายเงินเป็นเหรียญเล็กๆ เรียกว่า “gazetta” เพื่อรับเอกสารข่าวนั้น ทำให้คำว่า “Gazette” กลายมาเป็นคำเรียกหนังสือพิมพ์ในเวลาต่อมา จนถึงปี ค.ศ. 1665 เมื่อราชสำนักอังกฤษได้จัดพิมพ์หนังสือข่าว ก็ให้ชื่อว่า “Oxford Gazette” ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “London Gazette” (DeFleur and Dennis, 1996 : 75)

“Corantos” หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ใช้ในราวปี ค.ศ. 1609 เมื่อมีการพิมพ์หนังสือข่าวในเยอรมนี แต่ไม่เป็นที่รู้จัก (DeFleur and Dennis, 1996 : 75) Corantos ที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งเหลืออยู่ พิมพ์ในปี ค.ศ. 1620 ชื่อ “The new tydings out Italie are not yet com” (DeFleur and Dennis, 1996 : 76)

“Journal” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Diurnalis” แปลว่า รายวัน หรือ ประจำวัน เดิมทีหมายถึง จดหมายเหตุของรัฐสภา ซึ่งเป็นบันทึกการประชุมประจำวัน เฉพาะมติของที่ประชุมเท่านั้น ไม่จดทุกถ้อยคำ สภาสามัญอังกฤษมีจดหมายเหตุนี้มาแต่ปี ค.ศ. 1547 (พ.ศ. 2090) สภาขุนนางมีเมื่อปี ค.ศ. 1509 (พ.ศ. 2052) ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริการะบุไว้ว่า ทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนจะต้องจัดให้มีจดหมายเหตุรายงานการประชุมสภาเก็บไว้เป็นหลักฐานตลอดไป (สังข์ พันธ์ไทย, 2511 : 666 - 667)

ส่วนคำว่า “วารสารศาสตร์” ในภาษาไทยนั้น เป็นศัพท์บัญญัติ ที่กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ปรมาจารย์นักหนังสือพิมพ์ ทรงบัญญัติขึ้นใหม่ แทนคำ “Journalism” จากเดิมที่เรียกกันว่า “การหนังสือพิมพ์” (วิวรรณ เสถียรสุด, 2514 : 85) หมายถึง วิชาการ หรืองาน ที่เกี่ยวกับการทำหนังสือพิมพ์

มาลี บุญศิริพันธ์ (2550 : 1) นักวิชาการหนังสือพิมพ์อาวุโส ให้ความหมาย คำว่า “วารสารศาสตร์” หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักการเสนอข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เทียบตรง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีหัวใจที่งานข่าว และงานข่าวเริ่มต้นจากหนังสือพิมพ์ ทำให้เมื่อกล่าวถึงวารสารศาสตร์ จึงมักเข้าใจกันว่าเป็นงานข่าวที่นำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์เท่านั้น ทั้งๆ ที่งานข่าวในสื่อมวลชนประเภทอื่นก็มีหลักการรายงานข่าวแบบเดียวกัน มีความแตกต่างกันเฉพาะที่รูปแบบกระบวนการนำเสนอ

ในทรรศนะของ มาลี บุญศิริพันธ์ (2550 : 8) คำว่า “วารสารศาสตร์” มักถูกใช้ตามความเข้าใจในความหมายเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์และ/หรือเรื่องการผลิตหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร หรือวารสาร อันที่จริง คำว่า “วารสารศาสตร์” ที่แปลจากคำภาษาอังกฤษว่า “Journalism” มีความหมายลึกซึ้งกว่าการทำหนังสือ (พิมพ์) หรือทำวารสารตามที่เข้าใจกันทั่วไป

ขอบข่ายของงานวารสารศาสตร์สะท้อนได้ชัดเจน จากคำว่า “สื่อวารสารศาสตร์” (Journalistic Medium) ซึ่งหมายถึง สื่อที่ใช้เป็นช่องทางการสื่อสารงานข่าวที่ “งานข่าว” ในยุคสื่อดิจิทัล ผ่านช่องทางการสื่อสาร หลากหลายสื่อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ รวมไปถึง สื่อเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ สื่อบล็อก ฯลฯ ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสาร (Audience) มีการตอบโต้ สื่อสารปฏิภานสะท้อนกลับ (Active or Interactive) กับนักข่าวได้มากขึ้น (Lievrouw and Livingstone. (Edited), 2006 : 216)

การศึกษาวิชาสาขาวารสารศาสตร์ จึงมีได้ครอบคลุมการศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงการสื่อสาร “งานข่าว” (The News) ในสื่อวารสารศาสตร์ทุกรูปแบบทุกประเภท ทั้งสื่อดั้งเดิม เช่น งานข่าวหนังสือพิมพ์ นิตยสารข่าววารสาร งานข่าวในวิทยุกระจายเสียง งานข่าววิทยุโทรทัศน์ และงานข่าวในสื่อใหม่ หรืองานข่าวในสื่อดิจิทัล เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อเว็บไซต์ สื่อบล็อก ฯลฯ ที่มีลักษณะการหลอมรวมสื่อ หรือมีเดีย คอนเวอร์เจนซ์ (Media Convergence) ทำให้ขอบข่ายการศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ในปัจจุบันและอนาคต มีแนวโน้มเป็น “วารสารสนเทศ” (Information Journalism) มากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาวิชาชีพวารสารศาสตร์ หมายถึง หลักแห่งความรู้อันเป็นรากฐานของผู้ประกอบวิชาชีพว่าด้วยการสื่อสารงานข่าว การรายงานข่าว เหตุการณ์ในทุกรูปแบบสื่อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สื่อวารสาร สื่อกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล สื่อออนไลน์ และสื่อใหม่ใดๆ ที่เป็นการสื่อสารหรือนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว และหรือข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบัน โดยการนำองค์ความรู้ในงานข่าวไปปฏิบัติงาน ต้องตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดถือมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่ได้กำหนดไว้

สรุป

งานข่าวเป็นวิชาชีพที่ต้องมีอาชีพภูมิจาน การทำความเข้าใจถึงปรัชญาวิชาชีพวารสารศาสตร์มีความสำคัญ เพราะเป็นหลักแห่งความรู้ถือเป็นรากฐานของผู้ประกอบวิชาชีพว่าด้วยการสื่อสารงานข่าว การรายงานข่าว เหตุการณ์ในทุกรูปแบบสื่อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สื่อวารสาร สื่อกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล สื่อออนไลน์ และสื่อใหม่ใดๆ ที่เป็นการสื่อสารหรือนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว และหรือข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบัน การนำองค์ความรู้ในงานข่าวไปปฏิบัติงาน ต้องตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดถือมาตรฐานทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่ได้กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของหนังสือพิมพ์ในระดับสากลทุกยุคมีความเกี่ยวข้องกับแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความหมายของคำว่าข่าว การมองประวัติของหนังสือพิมพ์ นอกจากเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์แล้ว ยังเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ของแนวความคิดที่ของข่าวที่ได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับ

